

ΧΡΥΣΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ

Κιουταχείας 14 Αχαρνές 13671 Τηλ-fax: 2406777

ΔΗΜΟΣ ΒΙΝΙΑΝΗΣ
ΕΔΡΑ: ΚΕΡΑΣΟΧΩΡΙ
ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ-ΒΙΝΙΑΝΗ
ΔΑΦΝΗ-ΚΕΡΑΣΟΧΩΡΙ
ΚΡΕΝΤΗΣ-ΜΑΥΡΟΜΑΤΑ-ΧΡΥΣΩ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΧΡΥΣΙΩΤΩΝ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ "Η ΠΑΝΑΓΙΑ"

Περίοδος Α' • Έτος 6ο • Αριθμός φύλλου 26 • Ιούλιος - Αύγουστος - Σεπτέμβριος 2001

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΧΡΥΣΩΣ

ΔΗΜΟΣ ΒΙΝΙΑΝΗΣ

ΧΡΥΣΩ

1942 - 2001

ΜΑΧΗ
ΧΡΥΣΩΣ - ΝΙΜΑΤΙ - ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ

ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΔΟΞΑ
ΣΤΟΥΣ ΗΡΩΕΣ

Πραγματοποιήθηκαν για δεύτερη συνεχή χρονιά γιορταστικές εκδηλώσεις στο χωριό μας, στις 19 Αυγούστου, σε ανάμνηση της μάχης της Χρύσως και στη μνήμη των πεσόντων αγωνιστών της Εθνικής Αντίστασης στη θέση Νιμάτι όπου βασανίστηκαν και εκτελέστηκαν απ' τους εισβολείς κατακτητές πριν 59 χρόνια.

Συμμετείχε πλήθος κόσμου: όλοι οι χωριανοί, πολλοί κάτοικοι των γύρω χωριών και πολλοί επισκέπτες που διαμένουν αλ-

λού, αλλά κατάγονται απ' τα χωριά μας ή είναι συγγενείς των θυμάτων της κατοχής.

Την οργάνωση των εκδηλώσεων ανέλαβε ο Δήμος Βίνιανης και την παρουσίαση έκανε ο Δήμαρχος κ. Κ. Καρανής. Κύριος ομιλητής της εκδήλωσης ήταν ο καπετάνιος του ΕΛΑΣ και χωριανός μας κ. Βασ. Πριόβολος (ΕΡΜΗΣ), ο οποίος αναφέρθηκε με λεπτομέρεια στα γεγονότα της εποχής και φώτισε πολλές πλευρές της δύσκο-

Συνέχεια στη σελ. 3

Στιγμιότυπο απ' την κατάθεση στεφάνων στη θέση "Νιμάτι" όπου εκτελέστηκαν οι 7 αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης από τους Ιταλούς κατακτητές.

ΜΕΡΕΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΣΤΗ ΧΡΥΣΩ

Ακολουθήθηκε και φέτος η παράδοση που θέλει το δεκαπενταύγουστο να είναι ουσιαστικά ένα τετραήμερο κειφού και γλεντιού αλλά και θρησκευτικού προσκυνήματος στην εκκλησία της Παναγίας.

Βάζοντας σε μια σειρά τα "δρώμενα" των ημερών, ξεκινάμε απ' το πάρτυ της νεολαίας την 13η Αυγούστου στον Άι-Γιώργη. Φέτος πήγε πολύ καλά και λόγω μεγάλης συμμετοχής νέων, αλλά και γιατί ο Γιάννης του Γιώργου Μαρούλη έστησε το μπαράκι του επί τόπου, προσφέροντας αναψυκτικά και χυμούς για τους μικρότερους και ποτά κάθε είδους για τους μεγαλύτερους. Ο χορός κράτησε ως τις 4 τα ξημερώματα.

Η επομένη είναι η παραμονή της Παναγίας και φυσικά το απόγευμα καταφθάνει η δημοτική ορχήστρα που εγκαθίσταται κοντά στον πλάτανο, μπροστά στο κοινοτικό κατάστημα και πάνω στην εξέδρα που γι' αυτό το λόγο έχει φτιάξει ο μπαρμπα-Θωμάς.

Αφού δοκιμαστούν τα όργανα, ξεκινά ο χορός και το τραγούδι που κρατά σχεδόν ως το πρωί.

Οπωσδήποτε το πρωί της "Παναγίας", όλοι θα ετοιμαστούν και θα ανέβουν στην Εκκλησία για ν' ανάψουν το κεράκι τους και να προσευχηθούν. Και φέτος η εκκλησία και ο προαύλιος χώρος ήταν γεμάτοι κόσμο, πράγμα που φαινόταν καλύτερα στην αρτοκλασία που έγινε στην πλατεία κατόπιν. Στη συνέχεια όλοι κάθονται στα στρωμένα τραπέζια των καταστημάτων για φαγοπότι και σχεδόν ταυτόχρονα ξεκινά το παίξιμο η δημοτική ορχήστρα και φυσικά και ο χορός. Και φέτος η ορχήστρα ήταν πολύ καλή. Μόνο το απόγευμα αργά γίνεται ολιγόωρη διακοπή του πανηγυριού για ξεκούραση των οργανοπαιχτών και

Συνέχεια στη σελ. 3

ΑΓΡΑΦΑ

Άγραφα, τόπος σπάνιας, μοναδικής ομορφιάς. Η φύση, τα τοπία των Αγράφων δεν γίνεται να περιγραφούν με τον λόγο των ανθρώπων, όσο πλούσιος και μεστός κι αν είναι. Μα κι ο καλύτερος φωτογράφος δεν θα μπορέσει στην εικόνα του ν' αποδώσει όλες τις αποχρώσεις, τις σκιές και βέβαια για μυρωδιές και ήχους της φύσης ούτε λόγος.

Οι άνθρωποι που είδαν το πρώτο φως τους σε τούτα τα μέρη κι έζησαν άλλος λίγο, άλλος πολύ σ' αυτό τον τόπο, καταλαβαίνουν τι εννοώ. Καταλαβαίνω πως το δυσκολότερο είναι να αποδώσεις τη σχέση τους με τη φύση, που τους έδινε πολλά και τους έπαιρνε άλλα τόσα.

Ο σύγχρονος άνθρωπος της πόλης που κινεί τη ζωή του σταθερά σε μπετονένιους θαλάμους, που βλέπει μόνο μικρά τμήματα τ' ουρανού, ό,τι του επιτρέπουν οι άχαρες, γκριζες πολυκατοικίες και σέρνει τα βήματά του σε απροσπέλαστα, βρώμικα πεζοδρόμια, δεν θα μπορέσει να καταλάβει τη βαθιά σχέση, γεμάτη έρωτα και πάθος, του ανθρώπου για τη φύση. Τη φύση που δεν ήταν φολκλόρ, αφίσα, όραμα για «γραφικούς», αλλά ελπίδα και νόημα ζωής.

Αυτούς τους κώδικες επικοινωνίας ανθρώπου και φύσης περιγράφει εξαιρετικά το κείμενο που ακολουθεί. Γράφτηκε το 1906 από τον Ι. Π. Σταματούλη, Ξυλόκαστρο και δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα Α.Ο.Δ.Ο. της 8/1/1906.

Τα βουνά των Αγράφων.
Πίνακας ζωγραφικής του Σπύρου Βασιλείου

"Φλετουρίζ' η καρδιά μου, σαν το πουλί στο κλουβί, αμ' ακούσω κουβέντα ή θυμηθώ τ' Άγραφα. Μα τι φλετουρίζεις; Ούτ' εγώ καλά-καλά μπορώ να το ειπώ ή να το γράψω. Μου φτάνει και μου φαίνεται πως βρίσκομαι στον Παράδεισο, άμα μου ειπούνε ή θυμηθώ τ' Άγραφα. Δεν ξέρω τ' είναι Παράδεισος, κι' αν ο θεούλης μου μού κανε τη χάρι, αντί να με στείλ' ης τη κόλαση, με τα καζάνια που βράζουν πίσσα και κατράμι για τους κολασμένους, ήθελε να με στείλ' στον Παράδεισο, για να κάνω συντροφιά με τον Άγι Αντώνη και με το γουρούνι του, ή τον Άγιο Συμεών τον Στυλίτη με τα σκουλήκια του, ή με την Σαμαρείτιδα και την Μαγδαληνή ή και με κάθε άλλη Μυροφόρο και Μαυροφόρα, ή και με τους καλογέροντες τ' Άγ. Όρους πόβλεπαν ξαπλωμένοι πως τ' Άγιο Πνεύμα έβγαινε απ' την κοιλιά τους, θα τού 'λεγα γονατιστός και με λαχτάρα: Θεούλη μου! Χαλάλι σου τον Παράδεισο με ούλους τους άγιους σερνικούς και θηλυκούς! Εμένα κάνε μου το χατήρι, άφσε με στον απάνω κόσμο μ' ούλα του τα βάσανα! Άφσε με να γυρίζω στ' Άγραφα. Άφσε με να γυρίζω ψηλά στο Καρπενήσι, και στο Κεράσοβο τη Μεγάλη Χώρα! Άσε με να πετάω ψηλά σ' του Προσηλιάκου. Άφσε να περνάω απ' του Κύφου και Μπέσια. Άφσε να παρασέρνω στα Βραγγιανά και στα Πιγγιανά. Άφσε με να πετώμε καμμία φορά ως τον «Κάραβον» για να βρώ το Νώε με τη

Συνέχεια στη σελ. 3

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας Ευρυτάνων Επιστημόνων Αθηνών

Προς

Το 1ο «ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΥΡΥΤΑΝΩΝ» (Καρπενήσι, 13-15 Ιουλίου 2001) ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Το υπόμνημα αυτό περιλαμβάνει απόψεις και θέσεις του Δ.Σ. της εταιρείας ΕΥΡΥΤΑΝΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ.

Η Εταιρεία Ευρυτάνων Επιστημόνων κατά την εικοσαετή μέχρι σήμερα δράση της για την ιστορία, τα μνημεία, την οικονομική και τουριστική ανάπτυξη, τα ποικίλα προβλήματα και την εν γένει προβολή της Ευρυτανίας και των κατοίκων της επραγματοποίησε πέντε γενικά Συνέδρια και ποικίλες άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις, εξέδωσε δε σημαντικό αριθμό βιβλίων και εντύπων εκδόσεων.

Εκτιμώντας την αξία και την σημασία του 1ου Παγκοσμίου Συνεδρίου Ευρυτάνων, το οποίο θα πραγματοποιήσει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ευρυτανίας στο Καρπενήσι την 13-15/7/2001, θεωρεί χρέος της να καταθέσει το παρόν Υπόμνημά της δια του Προέδρου του Δ.Σ. της, ώστε και δια του τρόπου αυτού να συμβάλει στην επιτυχία των στόχων του Συνεδρίου αυτού.

Το υπόμνημα περιλαμβάνει σκέψεις και προτάσεις, στις οποίες το Δ.Σ. κατέληξε ύστερα από μελέτη των σημερινών συνθηκών και ιδιαίτεροί της Ευρυτανίας, τις οποίες το Συνέδριο, πιστεύουμε, ότι θα καταγράψει και θα μελετήσει για την προβολή των δικών του θέσεων και απόψεων.

Οι θέσεις και προτάσεις του Δ.Σ. της Εταιρείας μας είναι:

1. Η Ευρυτανία ως ενιαίος ορεινός - κατά το μέγιστο μέρος της - όγκος, νοτίως της Πίνδου, πρέπει μελλοντικά να αντιμετωπισθεί από την Πολιτεία και τους άλλους αρμόδιους φορείς ως ενιαίος χώρος μαζί με τα Θεσσαλικά Άγραφα, τον τ. Δήμο Δολοπών - που για γεωγραφικούς και πολιτικούς λόγους αποσπάσθη προ 30/ετίας από αυτήν και προσαρτήθηκε στον Νομό Καρδίτσας/ορεινή - ενδεχομένως τη Δυτική Φθιώτιδα, την ορεινή Ναυπακτία, τον ορεινό Βάλτο, την περιοχή Αγίου Βλασίου Αιτ/νίας και τον τ. Δήμο Αρχιθέας του Ν. Καρδίτσας, ώστε τα κοινά θέματα και προβλήματα της ενιαίας αυτής ορεινής περιοχής να έχουν την ίδια αντιμετώπιση και την ίδια απόδοση έναντι των λαμβανομένων υπέρ αυτών μέτρων και κοινωνικών - οικονομικών ενισχύσεων.

2. Με την ανωτέρω θεώρηση πρέπει να ολοκληρωθούν και να δημιουργηθούν μεγάλοι οδικοί άξονες συνδέοντες τα μεγάλα αστικά της Δυτικής και Κεντρικής

Ελλάδος κέντρα με την κεντρική αυτή ορεινή περιοχή, όπως π.χ.

α) Λαμία - Καρπενήσι - Άρτα, β) Αγρίνιο-Αμφιλοχία - Γέφυρα Τατάρνας - Καρδίτσα,

γ) Ναύπακτος - Καρπενήσι - Καρδίτσα,

δ) Άρτα - Αθαμάνιο - Καρδίτσα,

ε) Ιωάννινα - Φράγμα Μεσοχώρας - Λίμνη Πλαστήρα - Καρδίτσα-Τρίκαλα,

στ) Καρπενήσι - Γέφυρα Τατάρνας - Βάλτος - Ιωάννινα. Με τους οδικούς αυτούς μεγάλους άξονες θα γίνει σύνδεση με τα τοπικά, τα επαρχιακά και εθνικά οδικά δίκτυα της Χώρας, με προφανή τα συγκοινωνιακά, εμπορικά, τουριστικά και οικονομικά πλεονεκτήματα.

3. Συνάρτηση με τη λειτουργία των οδικών αυτών αξόνων θα είναι η δημιουργία, σε διασταυρώσεις δρόμων ή άλλα επίκαιρα σημεία, σταθμών ανεφοδιασμού οχημάτων και ξενώνων μικρής ή μεγαλύτερης διαμονής διερχομένων ή επισκεπτών στις πανέμορφες περιοχές του Τυμφρηστού, των Αγράφων, του Πανατωλικού και της νότιας Πίνδου. Με τη βελτίωση του τοπικού οδικού δικτύου και την οριστική ρύθμιση της οδού εκ του Νομού Φθιώτιδος προς το τούνελ Ράχης Τυμφρηστού - Καρπενησίου, θα δημιουργηθεί σημαντικός αριθμός εργατικών θέσεων.

4. Βελτίωση του Χιονοδρομικού Κέντρου Τυμφρηστού-Καρπενησίου και δημιουργία παρομοίων τοιούτων στα άλλα Ευρυτανικά βουνά των Αγράφων, της Χελιδόνας-Καλιακούδας κ.ά. με παράλληλη δημιουργία κέντρων φιλοξενίας και διαμονής χειμερινών τουριστών. Σε τοποθεσίες εξαιρετικής φυσικής καλλονής είναι δυνατόν να δημιουργηθούν και κέντρα θερινής διαμονής ορειβατών και τουριστών.

5. Η Ευρυτανία λόγω της φυσικής διαμορφώσεώς της προσφέρεται στη δημιουργία επαλλήλων φραγμάτων στις βαθιές χαράδρες της αποθηκείσεως του υδατίνου πλούτου της, ενίσχυση της λίμνης Κρεμαστών - Π. Μπακογιάννη, παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και άρδευση των μικρών γεωργικών εκτάσεων, με παράλληλη ιχθυοπαραγωγή.

6. Η υπάρχουσα τεχνητή λίμνη Κρεμαστών - Π. Μπακογιάννη παραμένει σχεδόν ανεκμετάλλευτη από την Δ.Ε.Η. εκτός της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.

Η ιχθυοπαραγωγή της είναι αουστηματοποίητη ελλείψει πε-

ριφερειακού οδικού δικτύου και ένεκα τούτου και η παντελής σχεδόν απουσία λιμνικών αθλητικών εκμεταλλεύσεων (λεμβοδρομίες, καγιάκ κ.ά.). Η ασφαλτοστρωμένη περιφερειακή οδός της λίμνης αυτής πρέπει να συνδεθεί με τη λίμνη Καστρακίου και την λίμνη Πλαστήρα, ενδεχομένως και με άλλες τεχνικές λίμνες.

7. Δημιουργία οδικών προσβάσεων και μεγαλύτερα προβολή δια των ΜΜΕ των ιστορικών Μονών της Ευρυτανίας: Προυσιωτίσσης, Ταταρνωτίσσης, Αγίας Παρασκευής Γούβας Βραγγιανών Αγράφων, Δομινών, Σάικας, Μπελοκμήτη, Φουρνάς, Στάνας Επαινανών, Αγίου Ιωάννου Παλαιοκατούνας, Αγίου Κυπριανού Κλειστού, Σωτήρος Βράχας, Σωτήρος Φραγκίστας, Παναγίας Τροβάτου, Πρασιάς κ.ά.

8. Η αρχαιολογική έρευνα στην Ευρυτανία ευρίσκεται σε υποσιτώδη κατάσταση. Εκτός μιας ανασκαφής, που έγινε προ 15ετίας περίπου στα Τοπλόλινα από την Εφορεία Κλασικών Αρχαιοτήτων και η οποία έμεινε ημιτελής, ουδεμία άλλη σημαντική προσπάθεια έρευνας και ανασκαφής έγινε. Η Ζ' Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Λαρίσης, παρότι βρίσκεται πολύ μακριά από την Ευρυτανία εξεδήλωσε πολλές φορές το ενδιαφέρον της αλλά η απόσταση, η έλλειψη επιστημονικού και τεχνικού προσωπικού επί πλέον δε και ο περιορισμός των οικονομικών πιστώσεων αποτελούν απαγορευτικές προϋποθέσεις για περισσότερη έρευνα και συντήρηση των μνημείων της Ευρυτανίας, πολλά εκ των οποίων τείνουν να καταστραφούν. Ίσως η τοποθέτηση κλιμακίου τινός των αρχαιολογικών Υπηρεσιών στην Ευρυτανία λύσει το πρόβλημα.

9. Σημαντική είναι η έλλειψη Γενικού Μουσείου στο Καρπενήσι για την περισυλλογή και διαφύλαξη των κειμηλίων, που απέμειναν αλλά και επιστροφή εκείνων που ευρίσκονται στα άλλα Μουσεία της Χώρας. Ζητήθηκε παλαιότερα από την Εταιρεία μας και από άλλους φορείς η δημιουργία Μουσείου στο Καρπενήσι με ποικίλες αγαθές επιπτώσεις, όπως τη δημιουργία Ευρυτανικής Βιβλιοθήκης.

10. Η ίδρυση Μουσείου - Βιβλιοθήκης θα συντελέσει στη συγκέντρωση κειμηλίων, αντικειμένων και βιβλίων μεγάλων Ευρυτανικών Προσωπικότητων της Πολιτικής, των Γραμμάτων και της Τέχνης, όπως π.χ. Κονδύλη,

Καφαντάρη, Ζηνοπούλου, Μπουρδάρη, Καραπιτέρη, Π. Μπακογιάννη, Στεφ. Γρανίτσα, Ζαχ. Παπαντωνίου, Π. Βασιλείου Διονυσίου εκ Φουρνά, Χαρ. Κατσιμήτρου, Παισανίου Κατσώτα κ.ά.π. ακόμη και εκπροσώπων οικ/κής - κοινωνικής δράσεως του Αθλητισμού και άλλων δραστηριοτήτων.

11. Παράλληλα με την προστασία και ορθολογική εκμετάλλευση του δασικού πλούτου της Ευρυτανίας είναι δυνατή η δημιουργία ειδικών βοσκοτόπων, κυνηγετικών πάρκων, προηγμένων κτηνοτροφικών μονάδων, επαναλειτούργια ξυλουργικών εκμεταλλεύσεων με διασφάλιση του φυσικού περιβάλλοντος και των καλλονών του Ευρυτανικού τοπίου.

12. Η ανάπτυξη του τουρισμού και της οικονομικής βεβαίως βελτιώσεως του Ευρυτανικού πληθυσμού επιβάλλει τη λειτουργία μικρών γεωργικών, κτηνοτροφικών, ιχθυολογικών και βιοτεχνικών μονάδων με παράλληλη δημιουργία μικρών ξενοδοχειακών μονάδων σε διάφορα χωριά της Ευρυτανίας για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών και τουριστών τον χειμώνα και το καλοκαίρι. Ο θεσμός των ενοικιαζόμενων οικιών και δωματίων και Ξενώνων σε αρκετά Ευρυτανικά χωριά έχει επιτύχει. Πρέπει με οδικό αναπτυξιακό οικ/κό πρόγραμμα της Πολιτείας ή άλλο αρμοδίου Φορέα να γενικευθεί, για να αποτραπεί η φυγή του πληθυσμού στα μεγάλα αστικά κέντρα.

13. Τυποποίηση και διακίνηση Ευρυτανικών προϊόντων, όπως κτηνοτροφικών - γαλακτοκομικών, μελιού, τείου, ρίγανης, ιχθύων (πέστροφες ποταμών και λιμνών), ελαίου, καπνών, φρούτων (κερασιών, μήλων, καστάνων, σύκων, σταφυλιών κ.ά.) και καλού ποσίου υδατος, πλεκτών, ξυλογλυπτών κατασκευών κ.ά. Εκμετάλλευση ιαματικών πηγών Λεπιανών και σε άλλα τυχόν μέρη.

14. Η Ευρυτανία προσφέρεται για τη δημιουργία σύγχρονων αθλητικών κέντρων τόσο για την χειμερινή περίοδο (σκι, ορειβασία) όσο και για τη θερινή περίοδο (άθληση με ανάπαυλα, οδοιπορία, κολύμβηση κ.λπ.).

Για την υγειονομική εξυπηρέτηση του πληθυσμού απαιτείται η πλήρης επάνδρωση του Γενικού Νοσοκομείου Καρπενησίου με το απαραίτητο Ιατρικό και Νοσηλευτικό Προσωπικό, αλλά

λόγω των μεγάλων αποστάσεων και της καταστάσεως του οδικού δικτύου της ευρύτερης περιοχής κρίνεται σκόπιμη η δημιουργία μιας Νοσοκομειακής Μονάδος σ' ένα από τα χωριά της Βορειοδυτικής Ευρυτανίας που οι κάτοικοί τους δεν προλαβαίνουν να φθάσουν στο Καρπενήσι. Απαραίτητη επίσης η κάλυψη των κενών αγροτικών Ιατρείων του Νομού.

15. Τέλος δεν θα ήταν άσκοπη η επέκταση του ΤΕΙ Καρπενησίου και σε άλλους τομείς της Τεχνολογικής Εκπ/σεως και φυσικά η ανεξαρτητοποίησή του, ακόμη η λειτουργία Ανωτέρας Εκκλησιαστικής Σχολής ως συνέχεια του Εκκλησιαστικού Λυκείου Καρπενησίου, καθώς και η λειτουργία κλάδου τινός της Θεολογικής Σχολής στον Προυσό (Κατοσάμπειον Ίδρυμα), Γρανίτσα ή Φουρνά, όπου υπάρχει και σχετική υποδομή (μεγάλα διδακτήρια, οικοτροφεία κ.ά.) και έτσι θα μπορούσε να προαχθεί η Εκκλησιαστική Παιδεία και επιστημονική έρευνα.

Με τις ανωτέρω θέσεις και προτάσεις η Εταιρεία μας πιστεύει ότι θα αρχίσει σταδιακά αλλά σταθερά η οικονομική ανάπτυξη και άνθηση της ευρύτερης Ευρυτανικής περιοχής, το σταμάτημα της διαρροής του πληθυσμού στα αστικά κέντρα με όλες τις δυσμενείς οικογενειακές, πολιτιστικές και κοινωνικές επιπτώσεις, την επιστροφή πολλών Ευρυτάνων στις εστίες τους με παράλληλη αύξηση των οικονομικών επενδύσεων και τέλος την άμβλυνση του οξέος δημογραφικού προβλήματος.

Σε παλαιότερες εποχές, ακόμη και στην περίοδο της τουρκοκρατίας η Ευρυτανία συντηρούσε 45 έως 70 χιλιάδες κατοίκων με ικανό κτηνοτροφικό, γεωργικό, κοινωνικό και πολιτιστικό πλούτο. Απόδειξη οι Σχολές της, τα Μοναστήρια της και οι πνευματικοί της άνθρωποι.

Σήμερα η Πολιτεία, αν στρέψει λίγο το ενδιαφέρον και τη στοργή της στην περιοχή αυτή της Ευρυτανίας, μπορεί και η ιδιωτική πρωτοβουλία να κινηθεί και οι Ευρυτάνες του Εξωτερικού να βοηθήσουν, ώστε να ανακάμψει η περιοχή αυτή, να αναζωογονηθεί και να προσφέρει σημαντικά ανταλλάγματα στην εθνική οικονομία, την Πατρίδα και το Έθνος.

Αθήνα 6 Ιουλίου 2001

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας

ΧΡΥΣΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ

Ιδιοκτησία: Σύλλογος Χρυσιωτών Ευρυτανίας
"Η ΠΑΝΑΓΙΑ"

Εκδότης: Αντώνης Καρανίκας Κιουταχίας 14 Αχαρνές 13671
Τηλ-fax: 2406777

Συντακτική Επιτροπή: Καραθάνου Φ. Ιωάννα,
Ράμμου Αθ. Δέσποινα, Κρυστάλλη Ι. Αλεξάνδρα,
Μπετχαβάς Δ. Χαράλαμπος, Τριανταφύλλου Δ. Γρηγόρης
Συνδρομή ετήσια: 1000 δρχ. Εξωτερικού 5 δολ.

Φωτοστοιχειοθεσία - Διορθώσεις-
Επιμέλεια έκδοσης
Αριστέα Καρπούζη
Εκδόσεις-Γραφικές τέχνες
Αγ. Γεωργίου 25 & Πετρούπολης Ίλιον (Ν. Λιόσια)
Τηλ: 2619696 • 2629757 • 2625277
• Τηλ-FAX: 2619003

**ΨΗΣΤΑΡΙΑ
ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ**

Γιώργος Τάκης

**Ωραιόκαστρο
Θεσ/κης
Τηλ: 696406**

Δημήτρης Κ. Ζαγκότσης

Οικονομολόγος

Οικονομικός - Φοροτεχνικός Σύμβουλος

Αρ. Αδείας ΟΕΕ Α' Τάξης 1215/1999

Λ. Ιωνίας 274, Τ.Κ. 11144 Αθήνα,
Τηλ. 2024026, 2287316, 0944-181037
e-mail: theagenis@reemail.gr

Οικοδομικές εργασίες

Γιώργος Τ. Μαντής

Καρδίτσα

Τηλ: 0441-73460

ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Φθινοπωρινές γιορτές (από 1 Σεπτεμβρίου ως το τέλος Νοεμβρίου).

Ο Σεπτέμβριος είναι ο πρώτος μήνας του εκκλησιαστικού έτους, αλλά και του γεωργικού. Με την εκκλησιαστική Αρχιχρονιά οι ζευγάδες, στα νησιά και στις πεδινές επαρχίες, κάνουν αγιασμό και ξεχωρίζουν το σπόρο τους. Στα Δωδεκάνησα ιδιαίτερα κρεμούν το σακουλάκι με το σπόρο στα εικονίσματα και βάζουν ολόγυρα άλλα δείγματα (απαρχές) από προϊόντα (κρεμμύδια, καρύδια, μπαμπακόφρουτο), μαζί μ' ένα φύλλο (υγείας) από τον λεγόμενο «πλάτανο του Ιπποκράτη».

Στις 2 γιορτάζει ο Αγ. Μάμας, προστάτης των βοσκών (ενδιαφέροντα τα έθιμα της Σκύρου και της Κύπρου). Στις 8 λένε «Της Παναγίας της Αποσοδειάς», επειδή σχεδόν έχουν γίνει όλες οι συγκομιδές. Στις 14, μέρα του Σταυρού, πηγαίνουν στην εκκλησιά τους «βασιλικούς», να ευλογηθούν. Η ευλογία του θα ξαναμπει στο σπίτι για το χειμώνα. Ο βασιλικός είναι φυτό του Σταυρού, γιατί, σύμφωνα με την παράδοση, αυτό έδειξε στην Αγία Ελένη ποιός ήταν ο αληθινός Σταυρός του Χριστού, που αναζητούσε. Την ημέρα αυτή φέρνουν επίσης στην Εκκλησιά σπόρους από δημητριακά να ευλογηθούν, για να τους ρίξουν στο χωράφι. Είναι επίσης ημέρα των ναυτικών. Παλιότερα με την ιστιοπλοία, από σήμερα έπαυαν τα ταξίδια, για να τα ξαναρχίσουν μετά τα Φώτα, που έπεφτε ο σταυρός στη θάλασσά. (Έλεγαν μάλιστα τη μνημονική παροιμία: Του Σταυρού κι αρμένιζε, του Σταυρού και δέσε). Στις 21 της Αγίας Ευφημίας, γιορτάζουν οι μοδίστρες και μοιράζουν βελόνες στην εκκλησιά (σε μερικούς τόπους). Στις 26, γιορτή του Θεολόγου, γίνεται και το μεγάλο προσκύνημα στην Πάτμο.

Ο Οκτώβρης είναι ο μήνας της σποράς. Είναι «μικρό καλοκαίρι», που βοηθάει την ετοιμασία του χειμώνα. Του Αγ. Δημητρίου (26) γίνονταν οι γεωργικές και ποιμενικές συμβάσεις και τα νοικιάσματα των λιβαδιών. Οι νομάδες κατεβαίνουν στα χειμαδιά. Την ίδια ημέρα ανοίγουν και τα νέα κρασιά. Η Θεσσαλονίκη έχει την πρώτη γιορτή, όπου τώρα ξαναοργανώνουν και τα αρχαία «Δημήτρια». Άλλες τοπι-

κές γιορτές του Οκτώβρη, ο Αγ. Διονύσιος Αρεοπαγίτης στην Αθήνα (3) και ο Άγιος Γεράσιμος στην Κεφαλονιά (20).

Ο Νοέμβριος είναι η αρχή του χειμώνα. Στις 8 γιορτάζουν οι Ταξιάρχες, που είναι ψυχοπομποί, και τους προσέχουν περισσότερο οι ηλικιωμένοι. Στο Αιγαίο έχουν τον Ταξιάρχη Μιχαήλ πολιούχο και προστάτη (Λέσβος και Σύμη, όπου και μεγάλα προσκυνήματα). Ο Άγιος Μηνάς (11) είναι βοηθός των βοσκών και διώκτης των λύκων. Είναι συχνά τα ξεκλήσια του στα βουνά. Αλλά και πολιούχος στην Κρήτη (Ηράκλειο). Ο Άγιος Φίλιππος (14) είναι το ορόσημο για τη νέα Σαρακοστή των Χριστουγέννων. Η παράδοση αναφέρει ότι ήταν ζευγάς. Έσφαξε το βόδι του για να μοιράσει κρέας στους φτωχούς, και το ξαναβρήκε στη θέση του ζωντανό. Τη Σαρακοστή αυτή, από τ' Αγίου Φιλίππου ως τα Χριστούγεννα, την λένε «Σαραντάμερο» και συνηθίζει ο λαός να κάνει «σαρανταλείτουργα» για τις ψυχές. Στις 21 η γιορτή των Εισοδίων της Παναγίας είναι και δημοτική γιορτή επειδή οι ζευγάδες μετρούν τη σοδειά τους και λένε: Μισό έφαγα, μισό έσπειρα, μισό έχω να περάσω. Στα αγροτικά τραπέζια σερβίρουν την ημέρα αυτή «πολυσπόρια» δηλ. ποικιλία από βρασμένα όσπρια και δημητριακά, που μοιάζουν «απαρχές» και θυμίζουν τα αρχαία «πιανέψια» του ίδιου περιόδου μήνα. Απομένουν τρεις μικρογιορτές: της Αγ. Αικατερίνης (που την επικαλούνται και για τη βροχή), του Αγ. Στυλιανού (για τα βρέφη να στελιώσουν) και του Αγ. Ανδρέα (για την αντρείοσύνη), που προαναγγέλλουν και το χειμώνα και οι πιστοί τους σέβονται (συμβολικό έθιμο οι λουκουμάδες).

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά στοιχεία των λατρευτικών εθίμων του φθινοπώρου είναι: α) η φροντίδα της σποράς και η ανησυχία για την ευδοκίμησή της, β) η έγνοια για τη χειμωνιάτικη ποιμενική περίοδο, γ) το άνοιγμα κι η επιτυχία των κρασιών και δ) οι ανησυχίες (τροφής, ενδυμασίας) για τον χειμώνα.

**Απ' το θιβλίο
"ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ" του ΔΗΜ. Σ. ΛΟΥΚΑΤΟΥ**

ΑΓΡΑΦΑ

Συνέχεια από τη σελ. 1

συριά του και την κιβωτό, που δεν πήγε στ' Άγραφα να καθίση' ή να πέση όξω όταν έκαμες τον κατακλυσμό κατά που λένε οι Εβραίοι! Άφσε να με δέρνουν τ' αστροπελέκια σου, και ν' αντιλαλούνε τα βουνά, το περίφανο Βελούχι κ' η ζωγραφισμένη Οξεία! Δός μου την άδεια ν' αναβαίνω στο Βελούχι ν' αγναντεύω τον Έλυμπο, Μωρή και Ρούμελη, να βλέπω την Άσπρη θάλασσα, να ιδώ της Πόλις τα Βουνά, της Πόλις τα Μπουγάζια! Δός μου την άδεια να πίνω νεράκι πότε σ' του «Καραμέτη τη Βρύση» πότε σ' τη Μποχόβρυσι σ' τα Αραποκέφαλα, πότε στη Χαλικόβρυσι απού κατ' απ' τα Καγγέλια και πότε σ' του Γυφτάκη τη βρύση μεσ' το Καρπενήσι! Δός μου την άδεια να πηγαίνω ως το Κεφαλόβρυσο και τα Κοκκάλια! Δός μου την άδεια να κυνηγάω Αλάφια και Ζαρκάδια ή Πλατώνεια! Άφσε με να σκοτώνω κόν αγριόγιδο στο σκομένο βουνί! Δός μου την άδεια να ζώ με τ' αγιάζι του Βελουχιού! Δός μου την άδεια να τρώ μυρώνια, να πιάνω καμιά πέστροφα στα ξερολάγκαδα ή τον αγγιλιανό και τη Μέγδοβα, ή κανένα χέλι σ' τον Άσπρο, και κανένα ψάρι πηρουνάτο σ' τη Μαρδάχα κοντά στις Τατάρνας το Γιοφύρι! Αν θέλης να νηστεύω, άφσε να πιάνω γαρίδες στις Καρύτσες το ποτάμι!

Πολλά σου γύρεψα, θεούλη μου, μα απ' όσα σου γύρεψα τα χαιρούνται καλοί και κακοί. Σου γυρεύω ακόμα κι' άλλα πράματα. Ας ψοφάω το χειμώνα σαν φίδι, μα την άνοιξη «π' ανθίζ' ο γαύρος κι' η οξεία, που πάν' οι βλάχοι στα βουνά, που πάν κι η βλαχοπούλαις, οπού το λέν η πέρδικαις στη ράχη στου Πετρίλου, θέλω να ζωντανεύω, γιατί τότε' έχουν φουμιά τα πρόβατα και λεβεντιά η ρούγαις. Ακόμα ένα θέλω, Θεούλη μου! να μου δώσης συντροφιά το Σύριο, το Γιάννη Μπουκουβάλα, το Γιάννη του Σταθά, τους Κατσαντωναίους με το Βεληγκέκα και τον Πάνο Ράγκο! Θέλω τον Παληόπουλο με το Νικοθέο, θέλω τον Καραϊσκάκη με το Σταμούλη Γάτζο! Άλλο τίποτα δε θέλω! Μ' ούλους αυτούς ας περάσω ένα καλοκαίρι! μου φτάνει και μου περσεύει. Από κεί κι' ύστερα κόλασι ή παράδεισο ντίπ δε χαμπερίζω! κάμ ό,τ' ορίζεις!

Τι λές, θεούλη μου, σ' της παρακάλεσές μου; Τι φταιώ 'γω για της παραξενιαίς μου; Γιατί ν' μ' αξιώσης να πατήσω τ' Άγραφα, όχι «με πεντασίθιμα και πέντ' οργυιαίς ντουφέκι» αλλά με τζαρούχι και με κάππα, σαν τους Χατζήδες του παληού καιρού που πήγαιναν στον άγιο Τάφο;

Κάμ' ό,τι θέλεις, θεούλη μου, χωρίς να μου δώκης λόγο! Σ' πολλά έτη σου τόχω γιατί εδώ και τριανταεφτά χρόνια που γύρισα τ' Άγραφα, ήμουν παιδί που ίδρωνε το μουστάκι μου και τώρα έγεινα βαμπακόρροκα.

Αν Ξέχασα καμιά φορά της πίκρας και τους καύμούς πόχει ο ψεύτικος ντουνιαίς, της Ξέχασα γιατί' ο νούς μου έβουσκε κι' επαράδερνε μέσ' τ' Άγραφα."

Γρηγόρης Δ. Τριανταφύλλου

ΜΕΡΕΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΣΤΗ ΧΡΥΣΩ

Συνέχεια από τη σελ. 1

συνεχίζεται το γλέντι ως αργά το βράδυ ή μάλλον το πρωί της επομένης.

Η επομένη, δηλ. η 16η Αυγούστου είναι η μέρα της εκδρομής και των μπουζουκιών. Έγινε η εκδρομή στο ρέμα - με όχι μεγάλη συμμετοχή, αλλά "λίγοι και καλοί" - και οι εκδρομείς βρήκαν την ευκαιρία κάτω απ' τα σκιερά πλατάνια, δίπλα στο ποτάμι να πούν τον καφέ τους, να ψηίσουν το ψητό τους, να παίξουν παιχνίδια διάφορα, να συζητήσουν με φίλους παλιούς και νέους, να ηρεμήσουν απ' την κούραση των ημερών και να απολαύσουν τη φύση. Η επιστροφή έγινε το απόγευμα.

Το βράδυ πλέον όλοι κατέβηκαν στην πλατεία για να συμμετάσχουν σε μια τελευταία βραδιά κεφιού στο χωριό, με μπουζούκια αυτή τη φορά.

Πράγματι το κέφι ήταν περίσσιο, αφού μάλιστα έβλεπε κανείς τρεις σειρές χορού ταυτόχρονα, με πάνω από

ογδόντα άτομα στο χορό, σε κάποιες στιγμές.

Το κόστος της ορχήστρας ανέλαβε ο σύλλογός μας και συνέβαλαν κατ' αναλογία τα καταστήματα του Θωμά και του Ταξιάρχη.

Για ένα βράδυ ακόμη, μας βρήκε το ξημέρωμα στην πλατεία και αυτό σημαίνει ότι όλοι περάσαμε ένα πλήρες διασκεδάσης τετραήμερο.

Μην ξεχνάμε ότι οι μέρες αυτές στο χωριό δίνουν την ευκαιρία σε Χρυσιώτες ντόπιους ή ξενιτεμένους και σε φίλους και συγγενείς των να ανταμωθούν στην ιδιαίτερη πατρίδα τους και να αναθερμάνουν και να ανανεώσουν τη σχέση τους, φιλική ή συγγενική.

Πιστεύουμε ότι πάνω απ' όλα αυτά, η προσέλευση όλων μας στο χωριό, τουλάχιστον αυτές τις μέρες, δίνει ζωή στον τόπο μας και βοηθά στη διατήρηση της ύπαρξής του. Και του χρόνου λοιπόν.

A.Θ.Κ.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΧΡΥΣΩΣ

Συνέχεια απ' τη σελ. 1

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

8:00 - 10:00
Θεία λειτουργία στον Ι. Ν. Αγ. Σεραφείμ στα στενά της Χρύσως όπου έγινε η μάχη κατά των εισβολέων κατακτητών.
10:30 - 10:45
Προσέλευσα επισήμων και προσκεκλημένων στο μνημείο "Νιμάτ"
11:00
Τροσόγιο
11:15
Κατάθεση στεφάνων - 1 λεπτό σιγή - Εθνικός Ύμνος
11:30
Αναχώρηση για Χρύσω (κεντρική πλατεία)
11:45
Αναχώρηση δρομέων (δρόμος θυσίας) Νιμάτ - Χρύσω

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ-ΟΜΙΛΙΕΣ-ΑΠΟΝΟΜΕΣ

11:45
Δέξια μανύματα - χαιρετισμοί
12:00 - 12:10
Άφιξη δρομέων
12:15
Κεντρική ομιλία από Βασίλη Πρίδοδο (ΕΡΜΗ)
12:30
Απονομή μεταλλών και διπλωμάτων στους δρομείς νικητές

ΔΙΑΣΚΕΛΑΣΗ - ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ

12:45
Παρουσία παραδοσιακών χορών από το χορευτικό του Πολιτιστικού Συλλόγου Καρπενησίου.
Παρουσία Δημοτικών Τραγουδιών από τοπικό συγκρότημα
13:00
Φιλοξενία προσκεκλημένων.

λης εκείνης ιστορικής περιόδου. Άλλωστε ο ίδιος είναι ένας απ' τους συντελεστές των εξελίξεων της εποχής και επομένως μπορεί καλύτερα απ' τον καθένα να μιλήσει γι' αυτό.

Ο Δήμαρχος στην ομιλία του αναφέρθηκε στη γενικότερη σημασία των ιστορικών γεγονότων της περιόδου της κατοχής και τόνισε την αξία των εκδηλώσεων που κρατούν άσβηστη στη μνήμη όλων την τοπική μας ιστορία. Κατόπιν ευχαρίστησε τους επίσημους προσκεκλημένους (κ. Βασ. Πριόβολο [ΕΡΜΗΣ] και τον εκπρόσωπο της ΠΕΕΑ κ. Αρβανίτη), καθώς και το χορευτικό του πολιτιστικού συλλόγου Καρπενησίου την εταιρία TREKING για την παραχώρηση ενός λεωφορείου και το δημοτικό συγκρότημα.

Χαιρετισμούς απηύθυναν εκτός των άλλων και η πρόεδρος του συλλόγου Χρυσιωτών δ. Ιωάννα Καραθάνου και ο χωριανός μας δάσκαλος κ. Χαράλαμπος Μπετχαβάς που έχει γράψει και βιβλίο για τη μάχη της Χρύσως.

Μηνύματα έστειλαν ο κ. Τσίπρας, βουλευτής του νομού μας, ο τώως βουλευτής και νομάρχης κ. Τσιαμάκης, ο σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καρπενησίου και ο νομάρχης Ευρυτανίας κ. Κοντογεώργος, οι οποίοι λόγω υποχρεώσεων αλλού δεν μπόρεσαν να παρευρεθούν.

Αντώνης Θ. Καρανίκας

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

Είχα την τύχη να πιάσω στα χέρια μου και να ξεφυλλίσω για λίγα λεπτά ένα από τα τελευταία, ανεκτίμητης αξίας, εκκλησιαστικό βιβλίο που υπάρχει στην Παναγία. Το βιβλίο αυτό τυπώθηκε στη Βενετία το 1735 και πάνω σ' αυτό οι πρόγονοί μας είχαν αφήσει το στίγμα τους, καταγράφοντας διάφορα περιστατικά που συνέβησαν στο χωριό μας.

Τέτοια βιβλία υπήρχαν πολλά στην Παναγία, αλλά η άγνοια, η αδιαφορία και η ανεξήγητη δυσπιστία των μελών της εκάστοτε εκκλησιαστικής επιτροπής τα οδήγησαν στην καταστροφή. Τα βιβλία αυτά είτε φαγώθηκαν από τα ποντικά είτε χάλασαν από την υγρασία. Έτσι χάθηκε ένας πολύτιμος θησαυρός για το χωριό μας, θησαυρός υλικός και πνευματικός.

Στα βιβλία αυτά, όπως προανέφερα, οι πρόγονοί μας είχαν αφήσει μια τεράστια παρακαταθήκη για την ιστορία του χωριού μας αφού κατέγραφαν εκεί διάφορα ιστορικά περιστατικά που συνέβησαν στο χωριό μας ή την ευρύτερη περιοχή.

Ας εγνωμονούμε τον μεγάλο Έλληνα λαογράφο Δ. Λουκόπουλο που σε κάποια περιοδεία του στο χωριό μας κατέγραψε ορισμένα από αυτά, τα οποία ακολουθούν:

Σημείωμα επί μνηαίου του 1755.

Το παρόν άνωθεν γεγραμμένον υπάρχει του Κυρίου Γεωργίου Αλεξοπούλου του εκ της χώρας Χρύσου των Αγράφων καταγομένου, νυν δε εστί γραμματικού του κυναρίου Αγαρηνού Μουχτάρ Πασά, του όντος γεννήματος εχιδών, του μισοκάλου διαβολομυρήτου Αληπασά, όστις κατεδάφηνεν ημάς ρίχνοντας ανυπόφορα δοσίματα και κατακουρσεύων τους πολλούς, ώστε ούτε άφησε σχεδόν τινά ανενόχλητον τα μεν ενοχεύων δια των ανυπιάστων δοσιμάτων τα δε δια των πολεμικών οργάνων. Όθεν ουν ο Κύριος γένοιτο ίλεως και πρέπει να τον διαφθείρη συν πάσι τοις αυτοί ομοπίστοις, τους οποίους παρέδωκεν εις την γένναν του αιωνίου πυρός να φλογίζωνται ατελευτήτως απολαμβάνοντες των αποτελεσμάτων των ανταμοιβών. Ημάς δε αξιώσοι εις την ανεκλάλητον χαράν την μηδέποτε τέλος έχουσαν ης γένοιτο και πάντας ημάς ευτυχών χάριτη και φυλανθρωπία του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού και της αυτού πρεσβευούσης μητρός. Αμήν.

Ο εν σπουδαίοις ελάχιστος
ο του ρηθέντος συμφοιτητής
ο του Γεωργίου Θεοδώρου Αναγνώστου.

Επί μνηαίου Ιουνίου.

Τω εντιμοτάτω Κυρίω Κυρ Δημητρίω Καραϊσκάω γλυκοχαιρετώ τον άγιον Θεόν δέομαι να τον διαφωτίση από παντός κακού.
1827 Ιουλ. 27
Παπαϊωάννης

Επί μνηαίου Ιουλίου του 1755

Τα άνωθεν γέγραπται χειρί Δημητρίου Αναγνώστου Θεοδωροπούλου, γένος ευσεβούς κόρης Μεγάλου Χρύσου. Εγράφησαν κατά το σημειωμένου έτος οπότε εσπούδαζε εν τω σχολείω του λογιωτάτου Θεοδώρου Νικολακοπούλου εκ της χώρας καταγομένου, ανδρός εναρέτου και σώφρονος, όστις ην εις τα έξωθεν ωραιόσμενος τη σοφία και των ιερών επιστήμη. Εις δε τα έσωθεν πλήρης πνεύματος αγίου, νυστεύων δις της εβδομάδος εν τη Μεγάλη Τεσσαρακοστή, ταις προσευχαίς αδιαλείπτως εγκαρτερών,

τη ελεημοσύνη πλουσίως την χρείαν έχουσι χορηγών και άπαξ απλώς ως άσαρκος άγγελος πολιτευόμενος. Ούτος εν έτει χιλιοστώ οκτακοιστώ πέμπτω από της ενσάρκου οικονομίας του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού εμίσευσεν εν Κωνσταντινουπόλει, συνοδεύων αυτώ ο τε Κλείτσης και οι λοιποί οι ενταύθα την καυτά κειδύσαντες. Ο Κύριος ούτω γένοιτω ίλεως διαφυλάξοι αυτώ επαναστρέψας συν πάσι τας κλητοίς και αγαθοίς αυτού καταθυμίας και άμποτε να τους απολαύσωμεν να χαρώμεν και ημείς οι... ποτέ αυτού μαθητάς.

1805 Ιουλίου ...

Στο ίδιο μνηαίο

«εν δε τω 1805 τη Κυριακή καθ' ην εψηλάφησε σωματοευθέντα του αναστάντα Χριστού ο Απόστολος Θωμάς εταξήδευσε δια θαλάσσης ο Γεώργιος Θεοδώρου εν τη ρηθείση Κωνσταντινουπόλει και οι λοιποί. Άμποτε να τους απολαύσωμεν θεία χάριτη ίνα ευφρανθώμεν σώματι και ψυχή.

Από φυλλάδα Ακολουθίας του Αγίου Αθανασίου, τυπωμένη στη Βενετία το 1788.

«Σημειώνω ότι στα 1856, εις τας 12 του Δεκεμβρίου πνεύσαντες νοτιοδυτικοί άνεμοι άρχισε βροχή τρομακτική και ραγδαία, ημέρα Τετάρτη και ακολουθώντας μέχρι της Παρασκευής. Εις την αυτήν Παρασκευήν το εσπέρας, εις τας 14 του ίδιου μέχρι των 15, εις το διάστημα της νυκτός έρριξε ραγδαίας βροχάς και χαλάζας τρομακτικής, άνέμους αυστηρούς, κεραυνούς και κρότους και αστραπιάς φοβεράς όπου εσειόνταν τα θεμέλια της γης, και μόλις ηδυνήθημεν να σωθώμεν από την οργήν του Θεού. Εγινε σημείον όπου δεν το ενθυμήθη κανείς από τους παλαιούς. Επλημμύρισαν όλα τα χωράφια και έγιναν καταστροφάι και πλύθηκαν αι λεγόμεναι λογγές. Και όσα χωράφια πλησίαζαν εις τον ποταμόν Γαυρινήτην το τρίτον μέρος από την λογγάν του Τσάτσου ονομαζόμενον τριφύλλιον το κατέστρεψε τελείως, ομοίως και δυο νώμοι ολάσβεστοι από αρχαίαν γέφυραν, και ακολουθώντας έως την λογγάν του Ζόπρα αφάνισε το ήμισυ μέρος και ακόμα περισσότερο μέρος από του Καρανή την λογγάν, και άλλα πολλά χωράφια κατέστρεψε εις τον Άγιον Δημήτριον, καθώς και την λογγάν του Θεοδώρου Μάστορα, αφάνισε το ήμισυ, και πολλοί απεφάσισαν ότι ήλθε το τέλος και το γράφω εις ενθύμησιν.

Χρύσου την 22 Ιουνίου 1855
ο γράψας Παναγιώτης Θεοδοσόπουλος, όστις εχρημάτισα και διδάσκαλος το ίδιον έτος εις το χωριόν μου».

Από Ορολόγι των εκκλησιών του χωριού μας.

«1850 Μαρτίου 14. Γράφω δια να βλέπουν οι μεταγενέστεροι ότι ο Μάρτης έκαμεν χειμώνα φρικτόν ώστε δε ματά τον ενθυμήθη κανείς. Οκτώ ημέρας όλο εις το χιόνι και εχάθησαν πολλά ζώα, και το αποτέλεσμα ο Θεός το γνωρίζει.

Εως εδώ όπου είδα γράφου, και ας προσέχουν να μη λέγουν ότι επέρασεν ο χειμώνας, διότι ο θεός δεν έχει συντρόφους να γνωρίζουν ούτε φίλους να εξηγή τι θα τους κάμη.

Και εκείνον τον «Καζαμία» να μην τον τηρά κανείς, διότι με συμπερασμό τα λέγει αλλά ο θεός τα γνωρίζει και τα κελεύει.

1850 Μαρτίου Κ. Τριανταφύλλου»

Γ.Δ.Τ.

Η Π.Ο.Σ.Ν.Α. ΚΟΝΤΑ ΣΤΟΥΣ ΕΥΡΥΤΑΝΕΣ ΑΓΡΟΤΕΣ

Βροντερό παρόν έδωσαν οι εκπρόσωποι της ΠΟΣΝΑ (Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Νέων Αγροτών) σε ημερίδα που διοργανώθηκε στον ιστορικό δήμο Βίνιανης Ευρυτανίας στις 22-7-01).

Η ημερίδα που έλαβε χώρα στο Δ. Δ. Κρέντη στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία, όλα λειτούργησαν άψογα υπό την αιγίδα και την φροντίδα του ακούραστου και πανάξιου δημάρχου Βίνιανης κ. Κων/νου Καρανή. Κεντρικός ομιλητής της ημερίδας ήταν ο Πρόεδρος της ΠΟΣΝΑ (Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Νέων Αγροτών) κ. Γούλας Γεώργιος ο οποίος συνοδευόταν από τον Πρόεδρο Συλλόγου Νέων Αγροτών Ευρυτανίας κ. Κων/νο Δημητρακάκη και τον Πρόεδρο Συλλόγου Νέων Αγροτών Φθιώτιδας κ. Βασιλή Κιαμούρη. Ο κ. Γούλας ανέπτυξε με ιδιαίτερο τρόπο το επιχειρησιακό πρόγραμμα Αγροτική Ανάπτυξη. Ανασυγκρότηση της Υπαιθρου 2000-2006.

Επ' αυτού αναφέρθηκε στο 3ο Κ.Π.Σ. και τις δυνατότητες που παρέχει αυτό το πλαίσιο στήριξης στους Αγρότες, ενημέρωσε τους δημότες ότι ήδη ξεκίνησαν τα προγράμματα πρόωρης συνταξιοδότησης Ν. 1257/99 και ότι είναι έτοιμα τα προγράμματα ένταξης Νέων Αγροτών.

Ο κ. Γούλας επίσης αναφέρθηκε στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Αγρότες στον Νομό Ευρυτανίας και ποιές μπορεί να είναι οι προοπτικές Αγροτικής Ανάπτυξης αυτής της περιοχής.

Τέλος δεσμεύτηκε ενώπιον του δημάρχου και των δημοτών ότι θα είναι στη διάθεσή τους για οποιοδήποτε θέμα της αρμοδιότητάς του.

Ο Πρόεδρος του Συλλόγου Ν. Αγροτών Ευρυτανίας ενημέρωσε το κοινό για το σκοπό που δημιουργήθηκε ο σύλλογος στην Ευρυτανία και ζήτησε στήριξη από όλους τους Νέους Αγρότες της περιοχής τονίζοντας με έμφαση ότι θα είναι κοντά στους Ευρυτάνες Αγρότες, για κάθε ενημέρωση και βοήθεια. Ο Πρόεδρος συλλόγου Νέων Αγροτών Φθιώτιδας κ. Κιαμούρης τόνισε ότι η Ευρυτανία χρίζει ειδικού χειρισμού στον τομέα Αγροτικής Ανάπτυξης λέγοντας συγκεκριμένα ότι ο Ευρυτάνας Αγρότης δεν πρέπει να νιώθει περιθωριοποιημένος, γι' αυτό απαιτείται οι Σύλλογοι να παίξουν ενεργό ρόλο για τους Αγρότες.

Στη συνέχεια ακολούθησε διάλογος για διάφορα θέματα.

Ο Δήμαρχος κ. Καρανή αναφέρθηκε στα προβλήματα και εστίασε την προσοχή του ιδίως των νέων της δημοτικής του περιφέρειας στις προοπτικές και τις δυνατότητες της Αγροτικής Ανάπτυξης της περιοχής.

Μετά το πέρας της ημερίδας ο οικοδεσπότης δήμαρχος δεξιώθηκε τους παρευρισκομένους στην ημερίδα σε ταβέρνα του Δ.Δ. Κρέντη.

Το αποτέλεσμα εν γένει κρίνεται θετικό.

Απ' την εφημερίδα "ΠΑΛΜΟΣ" της Αιτ/νίας

Στιγμιότυπο από τη φετινή εκδρομή στο Ρέμα την 16η Αυγούστου

ΚΑΦΕ
ΓΑΛΑΚΤΟΠΩΛΕΙΟ

Η ΔΡΟΣΙΑ

Γρηγ. Μαρούλης

Κύπρου &

Σόλωνος 19

Λαμία

Τηλ: 0231-42146

Ζαχαροπλαστείο
ΚΥΚΛΑΜΙΝΟ

Παναγιώτης
Μαντιής
Βασιλική Αθανασίου

Σιδ. Σταθμός
Λιανοκλαδίου
Λαμία
Τηλ: 0231-62277

ΕΞΑΤΜΙΣΕΙΣ
ΠΑΝΤΟΣ ΤΥΠΟΥ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

ΠΟΛΥΧΡΟΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Ταυγέτου 42 Κολιάτσου Αθήνα

Τηλ: 2237288

ΝΕΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΑΣ

ΕΡΓΑ ΔΗΜΟΥ ΒΙΝΙΑΝΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΥΔΡΕΥΣΕΩΝ

Έχουν κατασκευασθεί:

- 1) Η δεξαμενή ύδρευσης Κρέντη Κερασοχωρίου.
- 2) Η δεξαμενή ύδρευσης Μαυρομάτας
- 3) Προστασία αγωγού ύδρευσης Δ. Δ. Δάφνης (τοιχείο αντιστήριξης).
- 4) Τοιχεία αντιστήριξης δεξαμενής Βίνιανης.
- 5) Ο αγωγός ηλεκτροδότησης δεξαμενής και αντλιοστασίου Βίνιανης.
- 6) Τοιχείο προστασίας αγωγού ύδρευσης Χρύσως.
- 7) Κατασκευή οκίσκου μηχανημάτων γεώτρησης Κερασοχωρίου. Συνεχίζονται οι εργασίες.
- 8) Κατασκευή - σύνδεσης αγωγού ύδρευσης από "Καυκί" έως Κερασοχώρι (αντικατάσταση αμιαντοσωλήνων).
- 9) Κατασκευή τοιχείου στήριξης - προστασίας αγωγού ύδρευσης οικισμού Μακρινάγκου Δ. Δ. Αγ. Δημητρίου.
- 10) Αντικατάσταση βανών ύδρευσης Βίνιανης.

ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΡΓΑ

Έγινε η δημοπράτηση του έργου Κατασκευή Δημ. Καταστήματος (Δημαρχείου).

Ανάδοχος ο κ. Παναγιώτοπουλος Αθανάσιος. Η εγκατάσταση έχει γίνει και το έργο θα τελειώσει μέχρι το τέλος του 2001.

Για σκουπιδότοπους (κατασκευή)-περίφραξη χώρου στα Δημοτικά Διαμερίσματα:

Κρέντη - Κερασοχωρίου, Αγ. Δημητρίου, Χρύσως, Δάφνης, Μαυρομάτας, Βίνιανης.

Γίνεται η προμήθεια υδροστομίων πυρόσβεσης τα οποία θα τοποθετηθούν σε όλα τα Δημοτικά Διαμερίσματα του Δήμου.

Βρισκόμαστε στο σημείο να δεχόμαστε προσφορές για προμήθεια υδατοδεξαμενής και πιεστικού πλυστικού μηχανήματος, τα οποία θα τοποθετούνται στο αυτοκίνητο του Δήμου σε περιπτώσεις ανάγκης.

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Απόφαση 92: «Αποδοχή πίστωσης»

Ο Δήμος με απόφασή του, αποδέχεται πίστωση 621.544 δρχ. από την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας για την επισκευή και συντήρηση των σχολικών κτιρίων.

Απόφαση 95:

«Αποδοχή 2ης κατανομής ΣΑΤΑ 2001»

Το Δ.Σ. του Δήμου αποδέχεται ποσό 16.565.000 δρχ. προερχόμενο από 2η κατανομή ΣΑΤΑ 2001 της προϋπολογιζόμενης κατά την σύνταξη του πρ/σμού ΣΑΤΑ 2001.

Κατανέμει μέσω του αποθεματικού το ανωτέρω ποσό ΣΑΤΑ στους παρακάτω Κωδικούς Αριθμούς για την εκτέλεση των έργων:

1. Στον ΚΑ 20/151.9ζ ποσό 4.000.000 δρχ. για την εκτέλεση του έργου «Κατασκευή αγωγού ύδρευσης από γεώτρηση Λινάρια»
  2. Στον ΚΑ 25/151.9β ποσό 2.500.000 δρχ. για την εκτέλεση του έργου «Κατασκευή αύλακα Καρυάς από οικία Ν. Κορεντζέλου έως οικία Ιωάν. Κ. Μπέσσα»
  3. Στον ΚΑ 55/131.9α ποσό 4.130.000 δρχ. για την εκτέλεση του έργου «Κατασκευή τοίχου αντιστήριξης στο Νεκροταφείο Κρέντης»
  4. Στον ΚΑ 70/151.9θ ποσό 1.500.000 δρχ. για την εκτέλεση του έργου «Κατασκευή τεχνικού στο ρέμα Λιναρίστρας Δ. Δ. Μαυρομάτας»
  5. Στον ΚΑ 70/151.9ιστ ποσό 4.435.000 δρχ. για την εκτέλεση του έργου «Εσωτερική οδοποιία Κρέντης Δ. Δ. Κερασοχωρίου».
- Ψηφίζει τις ανωτέρω πιστώσεις όπως αυτές αναγράφονται σε κάθε έργο και τα εντάσσει στο Τεχνικό Πρόγραμμα εκτελεστέων έργων του Δήμου έτους 2001.

Απόφαση 96:

«Αποδοχή χρηματοδότησης από ΤΕΔΚ»

Ο Δήμος με απόφασή του, αποδέχεται το ποσό των 600.000 δρχ. από ΤΕΔΚ Ευρυτανίας για πολιτιστικές εκδηλώσεις στο Δήμο Βίνιανης.

Απόφαση 90: «Ένταξη έργων στο Γ' Κ.Π.Σ.»

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΠΡΟΥΠ/ΣΜΟΣ	ΔΙΑΔΗΜΟΤΙΚΟ ΕΡΓΟ
1	Διαπλατύνσεις - τεχνικά - ασφαλτόστρωση δρόμου από διασταύρωση (υπάρχοντος δρόμου Βίνιανης - Δάφνης) προς Δ.Δ. Χρύσως Δήμου Βίνιανης, μήκους 8 χιλιομέτρων.	600.000.000	
2	Διαπλατύνσεις - τεχνικά - ασφαλτόστρωση δρόμου Κερασοχωρίου - Χρύσως - Άγιος Δημήτριος, μήκους 17 χιλιομέτρων.	1.500.000.000	
3	Διαπλατύνσεις - τεχνικά - ασφαλτόστρωση δρόμου από Δ.Δ. Δάφνης έως γέφυρα Μέγδοβα, μήκους 4 χιλιομέτρων	100.000.000	Δήμος Βίνιανης Δήμος Καρπενησίου
4	Χ.Υ.Τ.Α. Δήμων Βίνιανης και Φραγκίστας	230.000.000	Δήμος Βίνιανης Δήμος Φραγκίστας
5	Αποπεράτωση δρόμου Δάφνης - Μαυρομάτας μήκους 1,5 χιλιομέτρο.	300.000.000	
6	Βελτίωση - κατασκευή τεχνικών έργων δρόμου Βίνιανη - Δάφνη - Μαυρομάτα, μήκους 28 χιλιομέτρα	100.000.000	
7	Βιολογικός καθαρισμός, Δήμων Βίνιανης και Φραγκίστας		Δήμος Βίνιανης Δήμος Φραγκίστας
		ΣΥΝΟΛΟ: 2.830.000.000 ΔΡΧ.	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Θέση 3: Στο έργο πρέπει να συμπεριληφθεί και τμήμα 5 χιλιομέτρων του Δήμου Καρπενησίου. Θέση 7: Εξυπηρετούνται 4 Δημ. Διαμερίσματα των Δήμων.			

Κατσαντώνης

Ο ΘΡΥΛΙΚΟΣ ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ ΤΩΝ ΑΓΡΑΦΩΝ

Διάβασα πολλά βιβλία για το θρυλικό ήρωα των Αγράφων, της προεπαναστατικής περιόδου που αν ζούσε στην επανάσταση του 1821 θα ήταν ο επιφανέστερος ήρωάς της.

Πέραν από τις εβδομήντα επώνυμες μάχες και μάλιστα νικηφόρες που έδωσε, είχε συλλάβει και την έννοια του πολιτικού κράτους.

Και επειδή στην εποχή του είχαν σκοτωθεί οι Μπουκουβαλαίοι και το αρματολίκι των Αγράφων ήταν χωρίς αρχηγό, ο δε Αλής για να τον ημερέψει του έδωσε το αρματολίκι, το οποίο ποτέ δεν δέχθηκε, κατήγγειλε όλους τους κοτσαμπάσπδες της περιοχής μέχρι και έξω από τη Λαμία δημιουργώντας δική του επικράτεια, με δικούς του ανθρώπους.

Τον ήρωα Κατσαντώνη τον γνωρίζεις καλύτερα διαβάζοντας τα πρακτικά της Λευκάδος (- Αγία Μαύρα) στο Συνέδριο που έκανε ο Στρατηγός Παπαδόπουλος με τον Καποδίστρια.

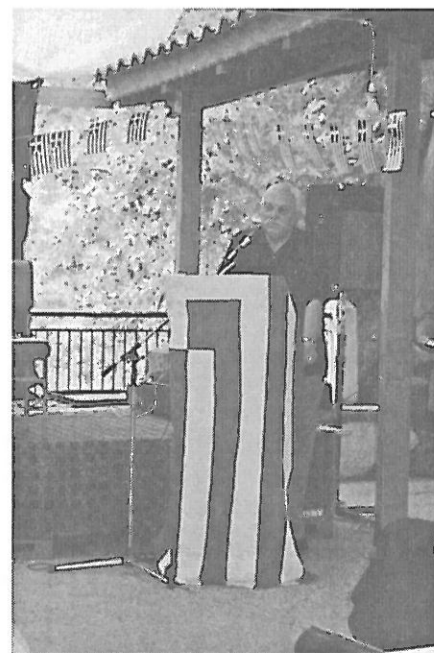
Τον περιγράφει και στο σώμα και στην ευστροφία και στη στρατηγική.

Διαβάζεις τον πραγματικό Κατσαντώνη.

Μάλιστα γράφει ότι οι εβδομήντα Κατσαντουναίοι έλαμπαν στο χρυσό και τον αργυρό με λαμπρό παράστημα, αλλά ο Κατσαντώνης ήταν περίλυπος, γιατί στη μεγάλη μάχη του Σοβολάκου έχασε τον νονό του και προστάτη του τον θρυλικό Δίπλα, που του έδωσε το ασκέρι του μαζί με την αρχηγία.

Στο δε πρακτικό που υπεγράφει στο τέλος ανεκρήχθη πολέμαρχος όλων των καπεταναίων της Δυτικής Ρούμελης και των Σουλιωτών.

Τούτο μαρτυρά ότι ήταν μια ξεχωριστή φυσιογνωμία, για να τον αναγνωρίσουν τόσο ξακουστοί καπεταναίοι που υπογράφουν το

Ο συγγραφέας του βιβλίου "Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΧΡΥΣΩΣ" κ. Χαράλ. Μπετσαβάς απευθύνει χαιρετισμό κατά τη διάρκεια των πολιτιστικών εκδηλώσεων για τη Μάχη της Χρύσως.

ΤΟ ΞΩΚΚΛΗΣΙ ΤΟΥ ΑΙ - ΓΙΑΝΝΗ ΣΤΗ ΔΑΦΝΗ

Το εκκλησάκι της αποκεφάλισης του Ιωάννου Προδρόμου εορτάζει στις 29 Αυγούστου. Βρίσκεται δυτικά έξω από το χωριό Δάφνη στα Αμπέλια σε μια δασωμένη ραχούλα από πανύψηλες βελανιδιές. Παμπάλαιο εκκλησάκι χτισμένο με πέτρες σε ανεξακρίβωτο χρόνο. Λειτουργεί 3 φορές το χρόνο, της Ζωοδόχου Πηγής, στις 24 Ιουνίου και στις 29 Αυγούστου στο Πανηγύρι. Τα καντηλάκια του όμως είναι συχνά αναμμένα από τους τσοπάνηδες. Όλοι οι χωριανοί τιμούν τον Αι-Γιάννη με πολύ ευλάβεια, και τον θεωρούν προστάτη του χωριού τους. Σ' αυτόν καταφεύγουν σε καιρούς ανομβρίας, κάνουν λιτανεία και βρέχει.

Το 1947 με τον εμφύλιο πολλοί επικαλέστηκαν τη χάρη του και τους έσωσε μεταξύ αυτών και ο πατέρας του συγγραφέα Ιωάννης.

Οι κάτοικοι του χωριού περιμένουν το πανηγύρι του Αι-Γιάννη με απεριόριστη χαρά. Από ημέρες κάνανε τις ετοιμασίες και προγραμματίζουν τις δουλειές τους. Ήθελαν έστω και ένας από την οικογένεια να πάει στη χάρη του. Οι εργασίες που δεν αναβόλονται ήταν το φύλαγμα των κοπαδιών και το πότισμα στα χωράφια. Έτσι πρωί-πρωί στην Πανηγύρη μικροί μεγάλοι φορούσαν τα γιορτινά τους και κατά γειτονιές όλοι μαζί παρέα ξεκινούσαν για τον Αι-Γιάννη. Όσοι ήταν πολύ μακριά παίρναν μαζί τους και το γαϊδουράκι τους και φόρτωναν τα πράγματά τους. Τον τρουβά με τα φαγητά και τη βιτσέλα με το νερό.

Όταν φτάναν στον Αι-Γιάννη κρεμούσαν τα πράγματά τους σ' ένα δέντρο και πιο πέρα δέναν το γαϊδουράκι τους. Μερικές μικρομάνες για ευκολία δεν παίρναν μαζί τους τη σαρμανίτσα (κούνια) του μωρού. Φτιάχναν κρεμαστές κούνιες στα δέντρα και σ' αυτές κοιμίζαν τα μωρά τους. Οι προσκυνητές εξακολουθούσαν να έρχονται μέχρι και το τέλος της θείας λειτουργίας. Έρχονταν πολλοί και από τα περίχωρα, ιδιαίτερα από τη Χρύσω διότι οι Χρυσιώτες θεωρούσαν τον Αι-Γιάννη και δικό τους γιατί μέχρι το 1914 η Δάφνη και η Χρύσω ήταν μια Κοινότητα. Η θεία λειτουργία γίνονταν με κατάνυξη και μεγαλοπρέπεια. Πολλές φορές έπαιρναν μέρος και ιερείς από τα γύρω χωριά. Η λειτουργία τελείωνε με την ύψωση (περιφορά) της ιεράς εικόνας του Αι-Γιάννη στο προαύλιο του ναού. Όποιος ήθελε να βασιτάξει και να υψώσει την εικόνα κατέβαλε και ένα ορισμένο χρηματικό ποσό. Συνήθως την υψώνανε εκείνοι που το είχαν τάμα. Στο τέλος της λειτουργίας οι επίτροποι βγάζαν στη δημοπρασία τα τάματα που είχαν φέρει οι πιστοί. Συνήθως τα τάματα ήταν ζωντανά αρνάκια, κατσικάκια και μοσχάρια, σαν κτηνοτρόφοι κάτοικοι που ήταν. Στην συνέχεια οι πανηγυριστές στο προαύλιο του ναού κάτω από τις φυλλωσιές των δέντρων στήνανε χορό με τρικουόβερτο γλέντι. Τα όργανα αποτελούνταν από κλαρίνο, βιολί, κιθάρα και τύμπανο. Η αμοιβή γίνονταν με χρήματα από κείνους που ήθελαν να χορέψουν μπροστά. Στο χορό προηγούνταν οι επίσημοι του χωριού, οι

Ξένοι, οι νεόνυμφοι και οι αρραβωνιασμένοι.

Στην πανύγυρι στήνανε και δύο-τρία καφενεία, περιπτερο με ψιλικά και παιχνίδια.

Μερικοί πουλούσαν και φρέσκα πρώιμα σύκα και σταφύλια από τα περιβόλια τους που βρισκόταν στα χαμηλότερα και ζεστότερα μέρη του χωριού. Σ' ένα πεζούλι κάθονταν και ο νερούλας με δυό βαρέλες νερό και κερνούσε δωρεάν τους διψασμένους. Το νερό το κυβαλούσε με το γαϊδουράκι του από την πιο κοντινή πηγή «τη βρουσούλα του Μπλέντζου» διότι η περιοχή του Αι-Γιάννη ήταν άνυδρη. Το νερούλα τον πλήρωναν οι Επίτροποι της εκκλησίας ή τη δουλειά αυτή την έκανε κάποιος που το είχε τάμα.

Το μεσημέρι κατά ομάδες στρώνανε τραπέζι για φαγητό κάτω από τα δέντρα, τα φαγητά ήταν πίτα γιουβέτσι και γεμιστά, διότι η μέρα του Αι-Γιάννη είναι αυστηρή νηστεία. Όλοι ανταγωνίζονταν ποιός θα έχει στο τραπέζι του τα καλύτερα φαγητά και τους περισσότερους καλεσμένους. Πολλοί στην πανύγυρι έβρισκαν την ευκαιρία να συναντήσουν και διάφορα ενδιαφέροντα πρόσωπα, συζητούσαν, τακτοποιούσαν εκκρεμότητες κλπ.

Νωρίς το απόγευμα οι Ξένοι παίρναν το γαϊδουράκι τους και αναχωρούσαν για το χωριό τους. Το γλέντι συνεχίζονταν μέχρι τη δύση του ήλιου όπου αναχωρούσαν και οι τελευταίοι πανηγυριστές εύχοντας ο ένας στον άλλο και του χρόνου.

Κλείνουμε την περιγραφή με μια ιστορία για τον Αι-Γιάννη όπως τη διηγούνται οι μεγαλύτεροι.

Κάποτε τα παλιά χρόνια στο εκκλησάκι του Αι-Γιάννη κάθε χρόνο την παραμονή της γιορτής του έρχονταν από το δάσος ένα ελάφι, οι επίτροποι της εκκλησίας με εντολή του Αι-Γιάννη άφηναν το ελάφι πρώτα να ξεκουραστεί και ύστερα το σφάζανε και το μαγειρεύανε για τους πανηγυριστές. Μια χρονιά όμως το ελάφι άργησε να έρθει και οι επίτροποι πιεσμένοι από το χρόνο για να προλάβουν να το ετοιμάσουν παρέβηκαν την εντολή του Αι-Γιάννη και το σφάζανε δίχως πρώτα να το αφήσουν να ξεκουραστεί. Από τότε ο Αι-Γιάννης δεν ξαναέστειλε ελάφι.

Το γεγονός αυτό μερικοί λένε ότι το ελάφι έρχονταν στο εκκλησάκι των Ταξιαρχών, που βρίσκεται στην τοποθεσία Κερέσοβα, στο πρώην χωριό, που το κάμανε οι Τούρκοι κατά την Τουρκοκρατία. Ίσως να είναι και έτσι.

Το πόσο παλιά είναι η ιστορία με το ελάφι δεν είναι γνωστό.

Υποθέτουμε όμως ότι το Ξωκλήσι του Αι-Γιάννη που ανήκε στο χωριό Κερέσοβα υπάρχει εκεί από χιλιετηρίδα, διότι όπως αναφέρει κάποια παράδοση το χωριό Κερέσοβα χτίστηκε εκεί τον 10ο αιώνα και το 1100 περίπου εκκενώθηκε από κάποια συμφορά. Άρα το εκκλησάκι βρίσκεται εκεί πριν το 1100.

Δημήτρης Κολλημένος
Καρπενήσι

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Κ. Πρόεδρε,

Μαζί με την εκ (1000) δρχ. συνδρομή, στέλνω το παρακάτω ευχαριστήριο το οποίο παρακαλώ να δημοσιεύσετε για να γνωρίσουν όσοι δεν ξέρουν τον ΑΝΘΡΩΠΟ και Γιατρό Νίκο Τάκη ευχόμενος να μην τον χρειαστούν ως Γιατρό αλλ' αν τον χρειαστούν νάχουν απόλυτη εμπιστοσύνη.

ΣΤΟΝ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑ ΓΙΑΤΡΟ ΝΙΚΟ ΤΑΚΗ.

Οι όποιες λέξεις κι' αν χρησιμοποιηθούν δεν θα μπορέσουν να δώσουν αυτό το αυθόρμητο, ανυπόκριτο και ζεστό νόημα ευχαριστιών και ευγνωμοσύνης όλων ημών των συγγενών προς τον "ΑΝΘΡΩΠΟ" και άξιο επιστήμονα (ορθοπεδικό Γιατρό) του Γενικού Κρατικού Νοσοκομείου Αθηνών κ. Νίκο Τάκη για την παρασχεθείσα εκ μέρους του ανιδιοτελή ορθοπεδική επιδεξιότητα για πλήρη σωματική αποκατάσταση του σοβαρά τραυματισμένου από αυτοκινητιστικό δυστύχημα συγγενούς μας. Ας είναι υπερήφανοι οι συγγενείς και όλοι οι συντοπίτες του που έδωσαν στην κοινωνία ένα γιατρό που δεν παζαρεύει την υγεία των συνανθρώπων του.

Γειά στα χέρια Σου αγαπητέ Νίκο για να χαρίζεις γειά στους πονεμένους.

Εκ μέρους των συγγενών
Βαγγέλης Σπανός
Σαραντάπορο Καρδίτσας

ΠΙΝΑΚΑΣ

των χωριών που καταστράφηκαν στο διάστημα
της Κατοχής από τους Γερμανοϊταλούς

a/a	Όνομα χωριού	Σπίτια Προ της Καταστροφής	Κατεστραμμένα
1.	Αγαλιανός	60	12
2.	Άγραφα	280	60
3.	Ανατ. Φραγκίστα	80	65
4.	Ασπρόπυργος	118	8
5.	Βελωτά	22	2
6.	Βίνιανη	90	60
7.	Βουτύρου	70	60
8.	Γοργιανάδες	60	50
9.	Δυτ. Φραγκίστα	133	127
10.	Επισκοπή	70	32
11.	Καλεσμένου	120	50
12.	Καρπενήσιον	630	615
13.	Καρύτσα	70	70
14.	Κλαυσεϊον	108	95
15.	Κορυσχάδες	72	1
16.	Καρβασαράς	50	22
17.	Κρίκελλον	280	125
18.	Λάσπη	160	160
19.	Μάραθος	110	3
20.	Μαραθιάς	106	4
21.	Μικρό Χωριό	130	
22.	Μεγάλο Χωριό	280	95
23.	Μιάρα	25	15
24.	Μυρίκη	125	95
25.	Νόστιμον	55	22
26.	Παυλόπουλον	55	23
27.	Παλαιοχώριον	130	27
28.	Παπαρούσιον	80	6
29.	Προυσός	200	5
30.	Χρύσου	85	65
31.	Μονή Προυσού	4	4

ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟ - ΨΗΣΤΑΡΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΛΟΥΚΑΝΙΚΩΝ

"ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ"

Στο κατάστημά μας θα βρείτε
τα φημισμένα λουκάνικα
ΤΣΩΝΟΥ παραγωγής μας

Παν. Τσώνος & Σια Ο.Ε.
Άγιος Γεώργιος Τυμφρηστού
Τηλ: (0236) 31221

ΞΥΛΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ

Υπεύθυνος
κατασκευής
Δημ. Μαντιής

Βασιλείου 5
Ν. Ευρυτανία
Λαμία
Τηλ: (0231) 69146
-69272

ΕΝΩΜΕΝΗ ΕΠΙΠΛΟΠΟΙΙΑ ΛΑΜΙΑΣ

4ο χλμ. Λαμίας-
Στυλίδας
Λαμία
Τηλ: 0231-32191
fax: 0231-42095

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΛΑΜΙΑΣ-ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ

Χρ. Μαρούλης
Αθήνα: Ορφέως 192B
Αιγάλεω τηλ: 3457819
Λαμία: Σ.Σ. Λιανοκλαδίου
τηλ: 0231-61761 & 62022
Καρπενήσι: Ξηριάς
τηλ: 0237-25925

ΨΗΣΤΑΡΙΑ-ΟΙΝΟΜΑΓΕΙΡΕΙΟ ΤΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ

Λειτουργεί μεσημέρι-βράδυ, άνετο
περιβάλλον, εκλεκτή κουζίνα

Α/φοί Χ. & Κ. Αρκουμάνη Ο. Ε.
Ρ. Φεραίου 18 Καρπενήσι
Τηλ: (0237) 25976 • οικ. 25203 & 25407

ΨΗΣΤΑΡΙΑ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ "ΤΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ"

Φαγητά της ώρας
Πλήρης εξυπηρέτηση

Δημ. Αρκουμάνης
Άγιος Δημήτριος Ευρυτανίας
Τηλ: (0237) 31755 & 31250

Κοινωνικά

Γάμοι

- Στις 23-6-01 παντρεύτηκαν στην Δάφνη η Κορεντζέλου Βασιλική και ο Χριστάκης Κων/νος.
  - Στις 21-7-01 παντρεύτηκαν στην Κρέντη ο Ιωάννης Μάκκας και η Αρετή Λάππα του Δημ.
  - Στις 21-7-01 παντρεύτηκαν στην Βίνιανη ο Αθανάσιος Γαλανός και η Μαρία Μόνια Γ.
  - Στις 25-8-01 παντρεύτηκαν στη Δάφνη ο Κων/νος Ζαλοκώστας και η Πηνελόπη Κολλημένου.
  - Την 1-9-01 παντρεύτηκαν στην Κρέντη ο Αθανάσιος Πανουργιάς και η Κων/να Πλατή.
  - Στις 8-9-01 παντρεύτηκαν στη Βίνιανη ο Κων/νος Δ. Δροσίνης και η Γαζέτα Γιαννούλα Κ.
- Το Δ.Σ. τους εύχεται να ζήσουν ευτυχισμένοι.

Θάνατοι

- Απεβίωσε στις 30-6-01 στην Βίνιανη ο Μπακογιάννης Δημήτριος.
  - Απεβίωσε στις 10-7-01 στο Κερασοχώρι ο Ρίζος Δημήτριος.
  - Απεβίωσε στις 26-7-01 στον Άγιο Δημήτριο ο Αρκουμάνης Γεώργιος.
  - Απεβίωσε στις 30-8-01 στην Βίνιανη η Γαζέτα Γιαννούλα.
- Το Δ.Σ. εύχεται να είναι αιωνία η μνήμη τους και θερμά συλλυπητήρια στους οικείους τους.

ΝΕΟΙ ΧΡΥΣΙΩΤΕΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Για μια ακόμη φορά, είμαστε στην ευχάριστη θέση να ανακοινώσουμε μέσα από τις στήλες της εφημερίδας μας την είσοδο τριών νέων παιδιών από το χωριό μας στις "Πύλες" των Ανώτατων και Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της χώρας. Οι νέοι αυτοί φοιτητές είναι οι εξής:

1. Μαντής Κων/νος του Παναγιώτη στην Ιατρική Σχολή Ιωαννίνων.
  2. Καράνη Όλγα του Δημητρίου στη Φαρμακευτική Σχολή Αθηνών και
  3. Ντόσικα Σοφία του Λάμπρου στη Σχολή Βιβλιοθηκονομίας του Τ.Ε.Ι. Αθηνών.
- Η στήλη εκφράζει τα θερμά συγχαρητήριά της και τους εύχεται καλή πρόοδο.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Παρακαλούμε πολύ, σε περίπτωση που κάποιος χωριανός έχει αλλάξει διεύθυνση κατοικίας ή εργασίας ή αριθμό τηλεφώνου να ενημερώσει οποιοδήποτε από τα μέλη του Δ.Σ. του Συλλόγου.

Αν δεν φτάνει το φύλλο της εφημερίδας στα χέρια σας ή άλλα έντυπα που αποστέλλονται ταχυδρομικώς, επικοινωνήστε μαζί μας!

Δε μας ενοχλείτε, μας βοηθάτε.

Επίσης αν έχετε ετοιμάσει ένα άρθρο, αν θέλετε να δημοσιεύσετε μια ανακοίνωση, είμαστε στη διάθεσή σας για περαιτέρω συνεννόηση.

Κάθε γνώμη σας για βελτίωση της εφημερίδας, γόνιμη κριτική και εμπλουτισμό της ύλης μας, θα ληφθεί σοβαρά υπόψη.

Η συντακτική επιτροπή επιζητά τη δική σας συμβολή.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων

ΜΟΥΡΤΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις
Επισκευές ηλεκτρικών ειδών

Τηλ: 0237-23481
ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

GUS KOSTOPANAGIOTIS

804-792-8817

2320 Riverside Drive
Danville, VA 24540

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΙΟ

ΕΡΓΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ

1. Έγινε το τοιχείο από το σπίτι του Καραθανού έως τη στροφή στο Τσουγκρί. Ο δρόμος διαπλατύνθηκε πολύ.
2. Έγινε το τοιχείο στη Λιντίνα στο ρέμα για να προστατέψει το υδραγωγείο και στρώθηκε με τσιμέντο το ποτάμι για την καλύτερη διέλευση των αυτοκινήτων.
3. Έγινε τμήμα του υδραγωγείου από οικία Βαγενά έως Β. Καρανίκα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

1. Έγινε το πλακόστρωτο της αυλής της Παναγίας, υπολείπεται μικρό τμήμα.
2. Βάφτηκε μέσα και έξω ο Προφήτης Ηλίας.
3. Έγιναν μικρές εργασίες στο εικόνισμα του Αγ. Σεραφείμ.

ΕΡΓΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΧΡΥΣΙΩΤΩΝ

1. Έγινε φράχτης στην πλατεία στα αλώνια για να προστατευτεί το κίосκι.
2. Έγινε αναπαλαίωση του παλαιού πλυσταριού στις σκεπαστές βρύσες.
3. Έγινε η κούπα και ετοιμάζεται η βρύση στον Αϊ-Γιώργη να γίνει πέτρινη.
4. Αγοράστηκαν και τοποθετήθηκαν από το Σύλλογό μας όργανα παιδικής χαράς όπως μια τσουλήθρα και δύο κούνιες και αντικαταστάθηκαν φθαρμένες αλυσίδες από άλλες κούνιες.

Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΑΪ-ΛΙΑ

Για δεύτερη συνεχή χρονιά και μετά από διακοπή πολλών ετών και αφού ολοκληρώθηκαν πλέον οι εργασίες αποπεράτωσης της εκκλησίας του Αϊ-Λιά στο γνωστό και ομώνυμο γραφικό λόφο, γιορτάστηκε η μνήμη του προφήτη Ηλία στις 20/7/2001.

Αφού τελέστηκε ο καθιερωμένος εκκλησιασμός ακολούθησε φαγοπότη και γλέντι στο προαύλιο του ναού, όπου συμμετείχαν πολλοί χωριανοί καθώς και αρκετοί κάτοικοι των χωριών Αγ. Δημήτριος και Δάφνη.

Την εξυπηρέτηση των παρευρισκομένων την ανέλαβε ο Γεώργιος Χειλάς του Μάνθου με τη γυναίκα του Φρόσω, ο οποίος είχε στήσει πρόχειρα "καφενέ" προσφέροντας εκτός από καφέ και αναψυκτικά, μπόλικο ψητό, κρασί και μπίρες.

Ευχόμαστε το μικρό αυτό πανηγύρι να γίνεται κάθε χρόνο με περισσότερο κόσμο κάθε φορά.

Μιλτιάδης
Θεοδωρόπουλος
Μηχανικός
Τοπογράφος
Τηλ: (0237)
21010
καρπενήσι
(01) 7779109
Αθήνα

Πωλούνται
διαμερίσματα

Ποίηση

ΣΤΗ ΧΡΥΣΩ ΤΗΝ ΠΑΝΕΜΟΡΦΗ

Όλο τον κόσμο γύρισα, σε ξένους τόπους πήγα,
έφαγα με τον άρχοντα, ήπια με τον κολήγα.
Μ' ήβρε βοριάς, μ' ήβρε νοτιάς κι' αγέρι πελαγίσιο
και στράτες περνοδιάθηκα μέχρι να βγώ στη Χρύσω.

Την ώρα που το λιόγεμα κοκκίνιζε τη δύση
βρίσκω στην άκρη του χωριού δυό κοπελιές στη βρύση.
Τις βλέπω, κοντοστέκομαι, σιμώνω και τους κραίνω:
— Γειά και χαρά σας κοπελιές, η στράτα π' ανεβαίνω
σε ποίο χωριό - καλό χωριό τάχατες θα με βγάλει;
— Στη Χρύσω την πανέμορφη με τα περίσσια κάλλη,
στη Χρύσω την αρχόντισσα, τη χιλιοπαινεμένη,
και για τις ομορφάδες της ολούθε ξακουσμένη.

Θανάσης Αβράμης

ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΧΡΥΣΩΣ ΤΗΣ 19ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2001

Ο χωριανός μας κ. Βασίλης Πριόβολος (ΕΡΜΗΣ) εκφωνεί την ομιλία του. Δίπλα του ο Δήμαρχος Βίνιανης κ. Κων/νος Καράνης.

Από τους συμμετέχοντες δρομείς στο "δρόμο θυσίας" Νιμάτι - Χρύσω. Διακρίνονται από δεξιά: Πολυχρόνης Γρηγόρης, Καράνης Παναγ., Θάλλας Άρης, Οικονόμου Στάθης, Χειλάς Ιωάννης, Χειλάς Παναγ., Χειλά Βασιλική. Συγχαρητήρια παιδιά για τη συμμετοχή σας.

Η γλυκιά πλευρά της ζωής
Η φίρμα Rammos εκτελεί παραγγελίες γενεθλίων,
γάμων, κ.λ.π. Τούρτες ζωγραφικής, παγωτά, γλυκά με
την καλύτερη ποιότητα

ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΑ

Α/ΦΟΙ ΡΑΜΜΟΥ

Καταστήματα Λαμίας Πλ. Πάρκου τηλ: 38887
Τρούμαν 4 τηλ: 31867 Πατρόκλου 45 τηλ: 46050
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ-ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ:
Καρπενησίου 20 Λαμία τηλ: 22913

Ζαχαροπλαστείο Κώστα Π. Καρανίκα

Αμπελώνας Λάρισας
Τηλ: 0492-32482

Δεχόμαστε παραγγελίες
Τούρτες-γλυκά-παγωτά
Όλα παραγωγής μας

Κατσαντώνης Ο ΘΡΥΛΙΚΟΣ ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ ΤΩΝ ΑΓΡΑΦΩΝ

Συνέχεια απ' τη σελ. 5

πρακτικό. Θέλω ακόμη να σημειώσω ότι την ευλογία πρέπει να την κόλλησε όταν τραυματίας νοσηλευόταν στην Άγια Μαύρα (Λευκάδα) και την άνοιξη που ανέβηκε στα Άγραφα εκδηλώθηκε και άρρωστος και προδομένος συνελήφθη.

Το τραγούδι λέει:

**«Δεν είναι ο περσινός καιρός
και ο φετινός χειμώνας,
μας ήλθε η άνοιξη πικρή
το καλοκαίρι μαύρο...»**

Την προηγούμενη χρονιά πραγματικά είχε θριαμβεύσει στις μάχες εναντίον των Τούρκων. Ακόμη θέλω να πώ πως το τραγούδι για τον Κατσαντώνη που λέει:

**«Σαν πάς πουλί μου στο Μωριά
σαν πάς στην Άγια Λαύρα...»**

δεν είναι σωστό γιατί ο Κατσαντώνης δεν πήγε ποτέ στην Πελοπόννησο, το πραγματικό είναι

**«Σαν πας πουλί μου στ' Άγραφα
σαν πας στην Άγια Μαύρα,
χαιρέτα μας την κλεφτουριά
κι αυτόν τον Κατσαντώνη...»**

Στα Άγραφα γεννήθηκε, εκεί μεγάλωσε, εκεί βγήκε στο βουνό κλέφτης, εκεί έδωσε τις θρυλικές του μάχες και ακόμη στη Λεπενού που κατέβαιναν τα πρόβατα του τσελιγκάτου.

Αλλά ας έλθουμε τώρα στην ανέκδοτη ιστορία που δεν είναι γραμμένη και κυκλοφορεί με την παράδοση. Πολλά απ' αυτά μου τα διηγήθηκε ο θείος μου Ηλίας Χορμόβας, απόστρατος Ταγματάρχης της χωροφυλακής που μου έδωσε και διάβασα τα πρακτικά της Λευκάδος. Είχε ψάξει πολύ για τον Κατσαντώνη και μου διηγούνταν πολλά.

Πώς θγήκε κλέφτης

Το τσελιγκάτο ήταν το καλοκαίρι στο Μουλαρολίβαδο του Μαραθίου. Μια μέρα ο Αντώνης εικοσάχρονος τότε και ορμητικός, είχε κατεβάσει τα γίδια στο ρέμα (γεφυράκι) για νερό. Όταν τα σκάρισε περνούσαν την πλαγιά της Αγίας Αικατερίνης να ανέβουν προς τον Ουρανό (βουνό).

Στην Αγία Αικατερίνη υπάρχουν μικροί λαχανόκηποι φραγμένοι. Ένας τράγος έριξε τα πόδια του στο φράχτη και έτρωγε μια φασουλιά. Η ιδιοκτήτρια ονόματι Μπουμπουρή, γριά, παίρνει μια πέτρα και την ρίχνει προς τον τράγο, πέτυχε τον κύπρο και τον έσπασε. Ο Αντώνης που αντιλήφθηκε το γεγονός άρχισε να βρίζει τη γριά για τη ζημιά που έπαθε και έφυγε.

Κάποιοι όμως άλλος που ήθελε να τον βλάψει μετά από λίγες μέρες πήγε και έκλεψε δύο γίδες της γριάς. Και όπως ήταν φυσικό η γριά ζητούσε τις γίδες από τον Αντώνη νομίζοντας ότι τις πήρε για τη ζημιά του κύπρου και για τον καυγά. Έτσι όταν πέρασε ένα τουρκικό απόσπασμα από το χωριό, τον έβαλε στο απόσπασμα και τον κάλεσε ο Τσαούς (λοχίας) για ανάκριση. Ο Αντώνης που όντως φαίνεται ήταν και αθώος, αρνήθηκε το γεγονός και κείνος θεωρώντας τον ένοχο διέταξε να τον μαστιγώσουν και να δώσει τέσσερις γίδες στη γριά. Έτσι απέδιδαν τότε τη δικαιοσύνη. Φαίνεται ότι έφαγε τις ραβδιές και τούτο βγαίνει από το μίσος που έπιασε εναντίον του αποσπατάρχη και των Τούρκων.

Και όταν έφυγε από το χωριό για την στάνη ήξερε ότι ο αποσπασματάρχης θα πήγαινε στα Άγραφα. Γι' αυτό παίρνει το καριοφύλι του (ίσως τότε να του είπε η μάνα του, Κάτσε Αντώνη μου) και πήγε και έστησε ενέδρα, απέναντι από το Μάραθο στη θέση «Μάστρ» (Μάστορας) που ανεβαίνει ο χαλιάς και υπάρχει μικρός βράχος. Και όπως πήγαινε μπροστά ο Τσαούς τον πυροβόλησε και τον σκότωσε. Ίσως τον έθαψαν στην άκρη του Μαραθίου στο δρόμο που υπάρχει μικρό αντέρισμα και σήμερα λέγεται «Τουρκόμνημα». (Υπάρχει μια άλλη τοπική παράδοση που λέει ότι ο Τούρκος που είναι θαμμένος εκεί, από τη θέση εκείνη πυροβόλησε τον κουμπέ των Αγ. Ταξιάρχων και το βόλι γύρισε πίσω, τον κτύπησε στο κεφάλι και τον σκότωσε). Διαλέξτε εσείς. Μετά από αυτά τα γεγονότα έφυγε και πήγε και κατετάγει στο θείο και νονό του τον Δίπλα που ήταν τότε καπετάνιος στα Άγραφα. Ας μακαρίζουμε τη γριά που έστω και με λάθος ενέργεια, μας έδωσε το θρυλικότερο κλέφτη των Αγράφων.

Το χαράτσι και το χωριό Άγραφα

Σύμφωνα με το έθιμο έπρεπε το χωριό που στην περιφέρειά του σκοτωνόταν τούρκος να πληρώνει «χαράτσι». Το σημείο που σκοτώθηκε ο Τούρκος ανήκε στα Άγραφα. Επειδή όμως ο Κατσαντώνης ήταν από το Μάραθο, είπαν ότι το σύνορο είναι ο βράχος και το μέρος ανήκει στο Μάραθο. Έτσι το βαρύ χαράτσι καθώς και το τσελιγκάτο του Μακρυγιάννη καταστράφηκε και οι γονείς του πέθαναν στα μούτρουμια του Αλή Πασά.

Το 1914 όταν διαλύθηκαν οι Δήμοι και έγιναν Κοινότητες, έπρεπε να οριστικοποιηθούν τα όρια από το κράτος. Όταν ήλθε η επιτροπή συνόρων οι Αγραφιώτες ήθελαν τα παλιά όρια. Πήγε μια επιτροπή από το Μάραθο και τους είπε ότι από την εποχή του Κατσαντώνη που το αρνηθήκατε το κατέχομε εμείς και ποτέ μέχρι σήμερα δεν το αμφισβητήσα-

τε. Το έχομε πληρώσει με χώμα και με αίμα, δεν πρέπει να επιμεινέτε. Έτσι υπεχώρησαν τα Άγραφα και το σύνορο έμεινε στο σημείο της ενέδρας.

Συνάντηση Κατσαντώνη με Χασιώτη

Όταν οι Τούρκοι διέλυσαν το τσελιγκάτο και πήραν τους γονείς ομήρους, ο μεν Κώστας ονομαζόμενος Λεπενιώτης, γιατί γεννήθηκε στη Λεπενού το χειμώνα που κατέβραζαν τα πρόβατα, βγήκε κλέφτης, ο δε Γιώργος που ήταν μικρός και δεν βγήκε στο βουνό, τον πήραν όμηρο και κατέληξε στη Λάρισα.

Ο μικρός Γιώργος άρχισε να μεγαλώνει και όταν έφτασε δεκαοχτώ (18) χρονών, ο Κατσαντώνης μεσορανούσε στα Άγραφα, ένας χριστιανός στο τουρκικό στρατόπεδο τον ενημέρωσε ότι είναι ο αδελφός του Κατσαντώνη κλπ. και κείνος βρίσκοντας την ευκαιρία έφυγε προς τα Χάσια όπου εντάχτηκε σε μια ομάδα κλεφτών.

Αφού πέρασε λίγος χρόνος και πήρε το όνομα «Χασιώτης» έφτιασε δική του ομάδα πέντε ανδρών, απεφάσισε να περάσει στα Άγραφα να βρει τον Αντώνη. Περνώντας τον Κόζακα και την οροσει-

που ήλθε από τα Χάσια έφεραν ένα κριάρι και το έσφαξαν, αλλά επειδή το βουνό είναι γυμνό έπρεπε κάπου να το κρεμάσουν. Τότε σηκώθηκε ο Χασιώτης και προτείνοντας το μπράτσο του τους είπε «εδώ κρεμάστε το». Όλοι θαύμασαν τη δύναμή του!

Σύμφωνα με τα έθιμα έπρεπε μετά το φαγητό να κάνουν αγώνες, τρέξιμο, πήδημα, λιθάρι, σκοποβολή κ.λπ. προς τιμήν των φιλοξενουμένων.

Ο Κατσαντώνης όπως ξέρομε δεν είχε μεγάλη ρώμη, ενώ σ' όλα τα άλλα διακρινόταν.

Πώς θα αντιμετώπιζε αυτόν τον ρωμαλέο στην πάλη; Βγήκε από το αδιέξοδο όταν άκουσε τον Χασιώτη να του ζητάει τη χάρη να μείνει η πάλη τελευταία. Αφού έγιναν τα αγωνίσματα και ο Κατσαντώνης διέπρεπε (ίσως να βοηθούσε σ' αυτό και ο Χασιώτης), όταν ήλθε η ώρα της πάλης και αγκαλιαστήκαν τότε του είπε αν τον γνωρίζει και απεκαλύφθη ότι είναι ο Γιώργος που πήραν όμηρο οι Τούρκοι. Αγκαλιαστήκαν, έκλαψαν και δεν χώρισαν από τότε ούτε στο θάνατο, όπως γράφει ο Βαλαωρίτης. Από τότε ο Χασιώτης έγινε η σκιά του Κατσαντώνη και ήταν πάντα στο πλευρό του μέχρι το θάνατό τους στα Γιάννενα.

Κατσαντώνης και Καραγιαννάκης

Το δημοτικό τραγούδι λέει:

**«Βγήκε Αντώνης στ' Άγραφα
με τον Καραγιαννάκη».**

Ο Καραγιαννάκης ήταν το πρωτοπαλικάρο του Κατσαντώνη. Είχε ένα ελάττωμα (χοΐ), όταν ήταν βλοσυρός ήταν ήρεμος και καλός, όταν γέλαγε τρανταχτά θα αποκεφάλιζε άνθρωπο. Όλοι οι Κατσαντωνναίοι το γνώριζαν το χοΐ του.

Μια φορά είχαν λημεριάσει στη Σαμαροσπηλιά της Ασφάκας περιοχής Χρύσως. Εκεί κατοικούσε ένας Καρανίκας με τα κοπάδια του. Τον κάλεσε ο Κατσαντώνης και του είπε να πάει με το μουλάρι του στην Τατάρνα στο μοναστήρι, να πεί στον ηγούμενο να του στείλει μπαροτόβολα και κατήματα για τα τσαρούχια. Πράγματι ο άνθρωπος ξεκίνησε και για να πάει και να ρθει ήθελε δύο μέρες. Επειδή όμως άργησε λίγο περισσότερο από την ώρα του, ο Καραγιαννάκης πήγαινε και ερχόταν ανήσυχος, φοβόταν μην τον έπιασαν και γίνει κανένας αιφνιδισμός, τότε φώναξε το καραούλι ότι έρχεται. Το μέρος της Σαμαροσπηλιάς έχει τρομερή ορατότητα και είναι και οχυρό. Όταν ο Καρανίκας έφτασε στο λημέρι, ο Καραγιαννάκης σηκώθηκε και άρχισε να γελά τρανταχτά και να πηγαίνει προς το μέρος του. Ο Κατσαντώνης κατάλαβε τι θα συμβεί και όρμησε προς το μέρος του, αρπάζοντας το χέρι του που είχε βγάλει τη σπάθα του, να το συγκρατήσει. Και παρά την προσπάθειά του η κόψη πέρασε στο πρόσωπο του Καρανίκας και του έκανε μια βαθιά ουλή την οποία είχε σαν σημάδι στη μετέπειτα ζωή του. Ο Κατσαντώνης τον είχε γλυτώσει από βέβαιο θάνατο. Ο Κατσαντώνης και ο Χασιώτης διακρινόταν και για την ανθρωπιά τους και την καλοσύνη τους αντίθετα με το αδελφό τους Λεπενιώτη.

ΧΑΡ. ΜΠΕΤΧΑΒΑΣ

**Έχετε γειά ψηλά
βουνά και δροσερές
βρυσούλες
κι εσείς Τζουμέρκα
κι Άγραφα,
παλικαριών λημέρια.
Αν δείτε τη γυναίκα
μου, αν δείτε και το
γιό μου,
επιτέτε του πως μ'
έπιασαν με προδοσιά
κι απάτη.
Αρρωστημένο μ'
ηύρανε, ξερμάτωτο
στο στρώμα
ωσάν μωρό στην
κούνια του, στα
σπάργαλα δεμένο.**

ρά των Αγράφων πλησίαζαν στο βουνό Προσηλιάκο όπου συνήθως είχαν τα λημέρια τους οι Κατσαντωνναίοι. Λέγεται Προσηλιάκο γιατί όταν βγει ο ήλιος στο Αιγαίο το πρώτο βουνό που φωτίζεται είναι αυτό. Από την νότια πλευρά είναι κατακόρυφο και προς βορράν έχει μεγάλη ορατότητα. Όταν ο Χασιώτης έφτασε στη Φειδόσκαλα, το καραούλι του Κατσαντώνη τους επισήμανε. Και σύμφωνα με τα έθιμα των κλεφτών έριξε μια τουφεκιά. Αν εκείνοι απαντούσαν με τουφεκιά σημαίνει ότι ερχόταν σαν φίλοι, αλλιώς ήταν εχθροί και έπρεπε να λάβουν μέτρα. Ο Χασιώτης απάντησε και έτσι προχώρησαν σαν φίλοι.

Όταν έφτασαν στο λημέρι χαιρετήθηκαν και δεν ανακοίνωσε ποιος είναι, αφού από μικρός είχε αλλάξει φυσιογνωμία. Είχε γίνει ένας όχι πολύ ψηλός αλλά πολύ γεροδεμένος άνδρας.

Για να τιμήσουν τον ξένο καπετάνιο